

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΑΝΑΤΡΟΦΗ — ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ — ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ — ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΕΤΟΣ Α' — 1898

[Τυπεται δραχ. 7]

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

16 — ΟΔΟΣ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ — 16

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Ἐπί τὸ ἔργον, ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη, Σελ. 1.—
Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Σχολείου (κατὰ τὸν Γαβριὴλ
Σεάγε), 6.—Τὰ νέα κτίρια τῶν δημοτικῶν σχολείων,
17.—Τὸ ἔργον τῆς Διδασκαλίσσης (κατὰ τὸν Δερῆ),
25.—Τὰ νέα θρανία τῶν δημοτικῶν σχολείων, 37.—
Ζητήματα παιδαγωγικῆς, ὑπὸ Πλάτωνος Δρακοῦλη,
44.—Τὰ διδασκαλεῖα ἀλλαγῆς καὶ παρ' ἡμῶν, ὑπὸ Φ.
Γεωργαντᾶ, 65, 82.—Τὸ δημοτικὸν σχολεῖον καὶ τὸ
ἐγκλημα, 97.—Ἡ ἀληθὴς πατρικὴ στοργή (κατὰ
τὸν Πορσέρ) 99.—Ἡ κοινωνικὴ μὲν ἄρρα τῶν δημο-
διδασκάλων, ὑπὸ Γ. Μπουκουβάλα, 117, 140.—Τὸ
σχολεῖον ἐν τῷ Στρατῷ, 161.—Οἱ κλάδοι τῆς Παι-
δαγωγίας κατὰ τὸν Στοῦ, ὑπὸ Δ. Μαρίνου, 169.—
Ἡ κοινὴ ἐκπαίδευσις τῶν δύο φύλων ἐν Ἀμερικῇ,
186, 201.—Τὸ σχολεῖον καὶ ἡ ἐγκληματικότης, 193.—
Ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευσις εἰς Σουηδίαν, ὑπὸ Δ. Βικέλα,
194.—Ἡ καλλιέργεια τῆς προσοχῆς, 198, 219.—Οἱ
δημοδιδασκαλοὶ, ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ, 209.—Αἱ μορφαι
τῆς διδασκαλίας (κατὰ τὸν Πολύδιον), ὑπὸ Χ. Παπα-
μάρκου, 217.—Σχολικὸι σύνδεσμοι, 227.—Ἡ παιδο-
τροφία καὶ ἡ οἰκογένεια (κατὰ τὸν Σαμπό), 233.—Ἡ
Ἀνατὸλ Φράνς καὶ ἡ Γραμματικὴ, 242.—Αἰσθητικὴ
Παιδαγωγία, 257.—Τὰ ἀγγλικὰ πανεπιστήμια ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ, 262.—Ἡ παιδαγωγὸς γεννᾶται (ἐκ τῶν τοῦ
Δίστερβεγ), 266.—Ἡ δημοδιδασκαλὸς ἀνά τὴν ὕψη-
λιον (ἐν Ἰσπανίᾳ), 277.—Ἡ γυμναστικὴ ἐν Γερμα-
νίᾳ (ἐκ τῶν τοῦ Βρεῆλ), 305.—Ἡ προπὸνησις τοῦ
στρατιώτου τῆς πατρίδος, 321.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ, ΘΘΙΚΑ

Ἡ πατρίς (ἐκ τῶν τοῦ Νουμᾶ Δρόζ), Σελ. 2.—
Ἡ ἀνάγνωσις (κατὰ τὸν Λοῦμποκ), 21.—Τὸ ζήτημα
τοῦ τύπου ἐν Γαλλίᾳ, ὑπὸ Δ. Βικέλα, 31.—Ἡ
ἐθνικὴ κατ' ἄρχην, ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη, 81.—Ἡ
ρίξα τῆς χρηστῆς διαγωγῆς, ὑπὸ Ἐκαέργου, 125.—
Ἡ ἐλευθερία (ἐκ τῶν τοῦ Νουμᾶ Δρόζ), 150.—Ἰσο-
τήτης (ἐκ τῶν τοῦ Νουμᾶ Δρόζ), 172.—Αἱ ζῶσαι δυ-
νάμεις τῶν ἐθνῶν (ἐκ τῶν τοῦ Φέλιξ Πεκώ), 203.—
Ἡ δρᾶσις (ἐκ τῶν τοῦ Σπένσερ), 212.—Ἡ ἀδελφότης
(ἐκ τῶν τοῦ Νουμᾶ Δρόζ), 315.—Ἡ ἀνάπαυσις
(ἐκ τῶν Σπένσερ), 250.—Σκέψεις φιλοσόφου (ἐκ τῶν
τοῦ Γουγιώ), 254.—Ἡ θέλησις (ἐκ τῶν τοῦ Choisy),
ὑπὸ Δ. Μαρίνου, 289, 312.—Παιδολογικὸν διαγωνί-
σμα, ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη, 305.—Βοήθει σαυτὸν
(ἐκ τῶν τοῦ Δίστερβεγ), 323.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Τιμολέων Φιλήμων, ὑπὸ Σ. Π. Λάμπρου, Σελ. 33.—
Ἡ Σολωμὸς καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀγωγή, ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ,
51.—Ἡ πατρίς τοῦ ποιητοῦ, ὑπὸ Γρ. Ξενοπούλου, 54.—
Οἱ πρόγονοι τοῦ Σολωμοῦ, ὑπὸ Σ. Δὲ-Βιάξη, 56.—
Διονύσιος Σολωμὸς, 62.—Ἡ Βυζαντινὴ ἐποποιία (τὸ
νέον ἔργον τοῦ Σχλουμβέργκερ), 89.—Ἡ ἱστορία, τὸ
ὑποκείμενον καὶ ἡ παιδευτικὴ δύναμις αὐτῆς) κατὰ τὸν
Πολύδιον, ὑπὸ Χ. Παπαμάρκου, 105.—Γλάδστων, ὑπὸ
Κ. Παλαμᾶ, 113.—Σημειώματα περὶ Ρήγα καὶ Περ-
ραιβοῦ, ὑπὸ Σ. Λάμπρου, 129, 147, 163, 180.—Ἡ
ποίησις τοῦ Ρήγα, ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ, 132.—Σύλληψις
καὶ θάνατος τοῦ Ρήγα, 134.—Ἡ θάνατος τοῦ δικαίου,
ὑπὸ Χ. Ἀρνίνου, 145.—Ἡ Βίσμαρκ, 177.—Οἱ διδά-
σκαλοι τοῦ Σολωμοῦ, ὑπὸ Σ. Δὲ-Βιάξη.—Χριστό-
φορος Γλοκ ὁ ἀναμορφωτὴς τοῦ μελοδράματος, 259,
281, 298, 317.—Βλάσιος Σκορδέλης, 268.—Τὰ

Ἐλευθερία, ὑπὸ Σ. Λάμπρου, 273.—Ἡ καταγωγὴ
τοῦ Μιαούλη, ὑπὸ Κ. Ράδου, 296.—Ἡ Ἐθνικὴ ἐξέ-
γερσις τῆς Γερμανίας ὑπὸ Ν. Καζάξη, 330.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Ἡ ἀνθρώπινος στόμαχος, Σελ. 8.—Οἱ ἀστερισμοὶ
τῶν Ἄρκτων, ὑπὸ Κ. Ξ. Παπανικητοπούλου, 101,
123.—Μαγικὸς πολλαπλασιασμός, 280.—Θυέλλαι
καὶ κεραυνοί, 178.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Ἡ Ρήγας, δρᾶμα ὑπὸ Ἀριστομένους Προβελεγγίου,
Σελ. 10, 22, 74, 91, 106, 120, 137, 154.—Εὐρι-
πίδου Ἰππόλυτος, ἀπόσπασμα μεταφράσεως ὑπὸ Δ. Μ.
Σάρρου, 243.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Χελιδόνια ὑπὸ Γ. Μαρκουᾶ, Σελ. 20.—Ἐκατὸ χρό-
νια ὀπίσω ὑπὸ Γ. Μαρκουᾶ, 50.—Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ
Σολωμοῦ, περικοπαὶ καὶ ἀποσπάσματα, 59.—Χιονι-
σμένη νύχτα ὑπὸ Πέτρου Βασιλιουῦ, 74.—Τὸ καλοῦσι
ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη.—Ἡ δὴ ἀπὸ Σολωμοῦ ὑπὸ Ἀρ-
γύρη Ἐφταλιώτη, 88.—Δέηση στὴν Ἀνοιξή (Sully
Prudhomme), ὑπὸ Στυλιανοῦ Χρυσομάλλη, 111.—
Τὸ τουφέκι ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη, 120.—Πόθος ὑπὸ
Στυλιανοῦ Χρυσομάλλη, 153.—Τίχι—Τὰκ ὑπὸ Ἰωάν-
νου Πολέμη, 301.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ἡ Ἀνθρωποφάγος (ἐκ τῶν τοῦ Ροσσῦ), 71.—Δι-
πλὴ ἀγωνία (ἐκ τῶν τοῦ Βαρνερῦ), 156, 165.—Τὰ
παράδοξα (κατὰ τὸ γαλλικὸν τοῦ Μαρτέν), 229, 245.—
Σταγῶν δρόσου, Ἰνδικὴ παράδοσις, 264.—Ἡ προῖκα,
μίμησις, 309, 324.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἡ Ἀρετὴ ἢ ἡ Κοκουθάγια, δημοτικὴ παράδοσις ὑπὸ
Β. Δ. Σκουρμπουτάκου, Σελ. 278.—Οἱ Καλλικάν-
τζαροι ὑπὸ Ἀγγ. Κοσμᾶ, 328.—Μαιρολόγι, 328.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ

Παιδικὴ λέσχη ἐν Βιέννῃ, Σελ. 13.—Τὰ ἐλθετικὰ
σχολεῖα, 28.—Ἡ πατριωτικὴ ἀνατροφή τῶν γερμα-
νοπαίδων, 109.—Αἱ ἐξετάσεις ἐν Ἐλβετίᾳ, 210.—
Σχολικὴ ὕμνινῃ, 245.—Παιδαγωγικὰ μουσεῖα, 302.—
Οἱ μαθηταὶ τῶν ἀγγλικῶν διδασκαλείων, 319.

ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΕΚ ΜΙΚΡΩΝ ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ

Ἡ Οὐρασιγκτὸν καὶ ἡ μήτηρ του.—Ἡ σημαία τοῦ
συντάγματος, σελ. 15.—Ἡ ἀγαθότης τοῦ Ὄθωνος.
—Ἡ λιποτάκτης.—Ἡ ἀφιλοκέρδεια τοῦ Κυβερνή-
του.—Ἡ βόμβα καὶ ἡ ἐπιστολή, 30.—Ἰβραήμ καὶ
Παπαφλέσσας, 46.—Κολοκοτρώνης καὶ Ὑψηλάντης.
—Λόγοι βασιλέως 47.—Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Ἀλεξάν-
δρου.—Ἡ φιλοπατρία τοῦ Φαρμακίδου, 79.—Ἀγὼν
περὶ ἀρετῆς.—Ἡρωικὴ ἀπάντησις, 80.—Ἐθελουθ-
σία τοῦ Δίπλα, 95.—Ἡ Δίγκολν καὶ ἡ Ἀστυνομία.
—Ἡ φιλαδελφία τοῦ Κριεζή, 96.—Ἡ Μεσολογγί-
τισσα καὶ ἡ βαρβαρὸς τῆς.—Ἡ ἀρματωλὸς Τράκας.—
Λόγοι τοῦ Ἀντιγόνου, 111.—Ἡ Βρασίδιας καὶ ὁ πον-
τικός.—Τὰ δῶρα τοῦ Νικηταροῦ.—Σπαρτιατὴς μήτηρ,
127.—Ἡ πᾶπας καὶ ὁ διδάσκαλός του.—Ἡ νίκη
καὶ ὁ θάνατος.—Μεγαλοφροσύνη τοῦ Σαχίνη, 159.
Βασίλισσα καὶ ὑπάκουος.—Ἡ Βάλτερ Σκὼτ καὶ ὁ
σκύλος, 175.—Ἡ ὀφειλὴ τοῦ Κανάρη, 286.—

Ἡ ἄρνησις τοῦ Καραϊσκάκη, 304. — Τὸ ξίφος τοῦ Σκεντέρμπεη, 320. — Ὁ αὐτοκρατορικός μανδύας, 332.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ Ἑλληνικός Στρατός κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1897, Σελ. 15. — Ἡ γῆ ἔνοπλος, 29. — Τὸ ἔθνος Πανεπιστήμιον κατὰ τὸ 1896-97, 45. — Ἡ Ἑλλάς ἐν τῇ ξένη. Κρίσεις ἐπιφανῶν Ἑλλετῶν, 77. — Ἀλληλοδοξία θεία ζώων, 79. — Ἡ Ἀντιβασίλισσα, 93. — Συνήθειαι ποιητῶν καὶ συγγραφέων, 126. — Ὁ χαρακτήρ ἐξόχων ἀνδρῶν, 143. — Πῶς ἐργάζονται οἱ συγγραφεῖς, 174. — Ἐκ τοῦ βίου τοῦ Βίσμαρκ, 190. — Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Ἰσπανοαμερικανικοῦ πολέμου, 206. — Ἡ παιδαγωγικὴ καὶ ἡ πειραματικὴ ψυχολογία, 221. — Ὁ θάνατος τῆς Αὐτοκράτειρας, 236. — Μία Ἑλληνίς, 237. — Ἡ Βασίλισσα τῆς Δανίας. — Καλλιέργεια τῆς προσοχῆς, 253. — Τὸ γυναικεῖον ζήτημα, 270. — Τὸ βιβλίον ἐν Ἀμερικῇ, 285. — Οἱ νεκρικοὶ ψαλμοί, 286. — Ζωντανὰ βαρόμετρα, 303. — Ὁ Ἡρόστρατος ἐπὶ σκηνῆς, 329.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Εἶνε βλαπτικώτερος εἰς τὴν υἰεῖαν ὁ καφὲς ἢ τὸ τσίρον; — Δύναται νὰ προέλθῃ βλάβη τις εἰς τὴν υἰεῖαν ἐκ τῶν μελανοδοξείων; — Ποία εἶνε ἡ σκοπιμότερα γυμναστική; Σελ. 15. — Πῶς πρέπει νὰ κοιμώμεθα; — Τὰ μῆλα εἶνε βλαβερὰ ἢ ὠφέλιμα εἰς τὴν υἰεῖαν; — Εἶνε βλαπτικὴ ἡ χρῆσις τῶν παγωτῶν; 47. — Πόθεν ἐξαρτᾶται ἡ καλὴ ἢ κακὴ ποιότης τῶν ὀδόντων; 78. — Πῶς διατηρεῖται ἡ ὄρασις; 95. — Πῶς εἶνε ὑγιεινότερα τὰ γεωμῆλα; 111. — Πότε τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εἶνε βαρύτερον; 127. — Ὁ γέλωθς ἔχει ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς υἰεῖας; 144. — Ποίαν ἐπίδρασιν ἔχει ἡ ζάχαρις ἐπὶ τῆς δυνάμεως τῶν μυῶνων; — Ἡ συνήθεια ἦν ἔχουσι τινες νὰ βυλῶσι μόνον εἶνε δεῖγμα ἀσθενικῆς διανοίας; 159. — Ποίαν ἐπίδρασιν ἔχει τὸ φωταέριον ἐπὶ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων; — Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι δεξιόφθαλμοι καὶ ἀριστερόφθαλμοι; 175. — Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται ἐξ ἴσου τὰς ἀλλαγδνας; — Εἶνε τί ἀποδίδεται ἰδίως ἡ μακροβιότης; 191. — Πῶς προλαμβάνεται ἡ μηνιγγίτις; — Βλάπτει τοὺς ἰδρωμένους ἡ ψυχρολουσία; 207. — Ποῖα κρέατα εἶνε μᾶλλον εὐπεπτα; — Ἡ σόδα καθαρίζει τὸ σῶμα; 223. — Εἶνε ἐπικίνδυνος ὁ σφοδρὸς γέλωθς; 254. — Ποία εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῶν μύρων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου; 334.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ

Σελ. 16, 31, 47, 79, 96, 111, 127, 144, 159, 175, 206, 222, 238, 270, 287, 303, 317.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἡλεκτρικὴ οἰκία. — Ἡ ἀνθρώπινη φωνή. — Ὁ ἀριθμὸς 3, Σελ. 6. — Ἀμερικανὸς Ἡρακλῆς. — 1300 σφαῖραι φονεύουσιν ἓνα στρατιώτην. — Αἱ ἀναλογίαι τοῦ ἀνθρώπινου σώματος. — Αἱ οἰκίαι τῶν μεγαλοπόλεων, 32. — Ἡ γλωσσομαντεία, 47. — Ἡ θερμότης ἐν Αὐστραλίᾳ. — Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ρωσίας. — Τὰ πολυτιμότερα αὐγά. — Ὁ μικρότερος σκύλος. — Ἐπικίνδυνος ψιττακός, 48. — Ἡ εἰκὼν τοῦ Σολωμοῦ. — Ἡ ἐξοχικὴ οἰκία εἰς τὴν ὁποίαν ἐγράφη ὁ Ὑμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν. — Ὁ Ὑμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν. — Ἡ μετὰ τοῦ Μαντζάρου φιλία, 64. — Τὸ νέον ὄπλον τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. — Τὸ συσσίτιον τοῦ Στρατοῦ. — Πόσον πίνει ὁ ἄνθρωπος, 80. — Γίγαντιαία χελώνη. — Δένδρον ποῦ σφυρίζει. — Παραγωγή ἀδαμάντων, 96. — Ὁ Γλάδστον καὶ ὁ ἐκλογεὺς του. — Κατανάλωσις ὕδατος. — Ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς. — Οἱ ἰατροὶ τῆς Ἀμερικῆς. — Οἱ μεγάλοι γέροντες. — Χάρτινον ἄγαλμα. — Πῶς σβύνεται τὸ πετρέλαιον, 112. — Ὁ μικρὸς μαθητὴς καὶ ὁ Γλάδστον, 127. — Τὰ βε-

ρίκοκκα. — Ἡ ταχύτης τῶν ἀστέρων. — Ἡ πανώλης καὶ οἱ μύρμηκες. — Τὸ ἀνάστημα τῶν στρατιωτῶν, 127. — Αἱ γλώσσαι τῆς ὑψηλῆς — Δεπτῆ καὶ ραχδαία βρογχί. — Νοσοκομεῖον φωτῶν. — Κατανάλωσις χάρτου, 144. — Πρίγκηψ καὶ Ἐπιστῆμη. — Μακροβιότης ζώων. — Ὁ σφυγμὸς τῶν ζώων. — Ἡ θνητότης διαφόρων πόλεων. — Δύναμις ἐλέφαντος. — Οἱ κεραυνόπληκτοι, 160. — Ἡ ἐκ τοῦ καφέ δηλητηρίασις. — Ἀνεύρεσις μεγαθηρίου. — Ἡ ἀνάγνωσις καὶ οἱ ὀρθαλμοί. — Ποῖος ὁ καλῆτερος ὕπνος, 176. — Ἐμφανίσεις κομητῶν, 191. — Παραγωγή ἐρίου. — Ὁ χορὸς, ἡ μουσικὴ καὶ τὰ πτηνά. — Ἀκροβατῶν κατορθώματα. — Ὁ μέσος ὄρος τῆς ζωῆς. — Ἡ δύναμις τοῦ αἵματος. — Αἱ μακροβιότητες τῶν γάτων, 192. — Τὰ θαυμάσια τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, 207. — Πῶς διαδίδεται ἡ φθίσις. — Αἱ γλώσσαι καὶ αἱ λέξεις των. — Ὁ ἀλκοολισμὸς εἰς τὰς πετλοῦδας. — Αἱ γυναῖκες καὶ ὁ καπνός, 208. — Μέγα σχέδιον ἀεροπορίας. — Βαρύτητα ὑποδήματα. — Τὰ ἀρχαιότερα χαρτονομίσματα. — Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς βρογχί. — Τὶ τραγοπίνοιεν, 223. — Νέον χειρουργικὸν ἐργαλεῖον. — Ποῖος ὁ προτιμότερος τυρός. — Διατί ὀλιγοστεύουσιν οἱ ξανθοί. — Εἶς θρίαμβος διὰ τοὺς φυτοφάγους. — Τεχνητὸν λεύκωμα, 224. — Οἱ ποντικοὶ καὶ ἡ πανώλης. — Παγκόσμιος τύπος. — Πότε θερίζουσι. — Γεωγραφικὰ ποικίλα. — Ἡ ἀνθρώπινη ἐργασία. — Οἱ κάτοικοι τῆς γῆς, 239. — Αἱ μεγαλύτεραι νῆσοι. — Οἱ πρόγονοί μας. — Ἡρωες τῆς κολυμβητικῆς, 240. — Νέα χρῆσις τοῦ ἀντιδωφθερτικῶ ὀροῦ. — Τὰ βιβλία εἰς Γερμανίαν. — Ἡ ὄρα καθ' ἣν ἀποθνήσκει τις. — Ἐν μέγα βραβεῖον. — Ἀρωματικαὶ ἐνέσεις. — Σχολικὸν βαρόμετρον, 256. — Ἡ ὑψηλότερα οἰκία τοῦ κόσμου. — Πόλεμος καὶ Παιδεία. — Αἱ ἐξετάσεις καὶ ἡ υἰεῖα. — Ἐνωσις Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς. — Ἡ μελάνη τῶν Παρισίων σχολείων. — Ἡ μεγαλειτέρα σημάια. — Πρότυπον θησαυροφυλάκιον, 271. — Ἡ μᾶλλον γραφομένη γλώσσα. — Ἡγεμονίδες κανιζουσι. — Ἀπαγορεύεται τὸ πτύειν, 272. — Ἡ ἀνατροφή βασιλείσης. — Ρωσικαὶ παροιμίαι. — Κληροδοτήμα φυτοφάγου. — Κόνικλοι θηλάζοντες. — Ὁ γάμος ἐν Σιάμ, 287. — Γάμοι καὶ γεννήσεις. — Οἱ σφήκες καὶ οἱ ρευματισμοί. — Τεχνητοὶ ὀδόντες σκύλων. — Ἡ ὑγιεινὴ τῆς Αὐτοκράτειρας, 288. — Ἡ μετακίνησις τῆς γῆς. — Τὰ αὐτοκίνητα εἰς τὸ Πυροβολικόν. — Ὁ χρυσὸς τῆς θαλάσσης, 304. — Χειρουργία ἐπὶ κροκοδείλων. — Θεραπευτικὴ διὰ θερμοῦ ὕδατος. — Συλόστρωτοι αὐλαὶ σχολείων, 320. — Τί εἶμεθα. — Ἐνδοξοὶ ἀρθρικοί. — Ἡ ζάχαρις εἰς τὸν γερμανικὸν στρατόν. — Ἡ ἀδηφαγία τῆς ἀράχνης, 332.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Προφύλαξις τῆς σπορᾶς ἀπὸ τῶν πτηνῶν, Σελ. 128. — Πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ εὐρώτος, 144. — Διὰ τὰ πολλὰ θερμὰ δωμάτια. — Κατὰ τῆς θερμῆς ἀπνίας. — Ἡ γλυκερίνη διὰ τὰ ἐγκαυμάτα, 176. — Διατήρησις θηραμάτων. — Τὸ σίαλον τῶν γάτων. — Κηλίδες κυανῆς μελάνης. — Καθαρισμὸς φιαλῶν, 191. — Πῶς νὰ διατηρῶμεν τὰ ἄνθη, 207. — Διατήρησις γραφίδων, 222. — Αἱ τρίζουσαι θύραι. — Καθαρισμὸς ταπήτων. — Αἱ πλῆλαι ὄρνιθες. — Πῶς διατηροῦνται τὰ λεμόνια, 238. — Τὰ λεμόνια καὶ αἱ πληγαί. — Ἀλιευτικὸν τέχνημα, 272. — Διὰ τὰ φθοροποιὰ ἔντομα. — Ἡ ταχύτης τῆς ἀναγνώσεως, 288. — Ἡ φωτοκία τῶν ὀρνίθων, 304. — Ἐρχορτάριασμα, 320.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

Ὀπτικὴ ἀπάτη (Ἡ νυκτερίς), σελ. 32. — Καὶ ἄλλη ὀπτικὴ ἀπάτη (Τὸ φάντασμα), 48. — Θερμότης ἀντὶ ψύχους, 272.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΕΠΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ

Ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς φιλοσόφων καὶ κοινωνιολόγων καὶ ἱστορικῶν, ὑπὸ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐρευνητῶν τούτων τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως ἐπὶ τῆς γῆς ὁμολογεῖται, ὅτι ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ πρόοδος πάσης ἐλευθέρας πολιτείας ἐδραίουνται ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῶν πολιτῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς.

Ἡ δὲ ἐθνικὴ ἀγωγή τρία ἔχει κέντρα κατ' ἀνοῦσαν κλίμακα: τὸν Οἶκον, τὸ Σχολεῖον, τὴν Κοινωνίαν· κατ' ἐξοχὴν ὅμως κέντρον αὐτῆς εἶνε τὸ Σχολεῖον, ἐξασκούν τὴν μεγίστην ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῶν ἐτέρων δύο.

Πρὸς τὸ Σχολεῖον λοιπὸν ἐστράφη πάντοτε ἡ προσοχὴ τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἀναμορφωτῶν καὶ τῶν Σχολείων ἀνεδείχθη ὁ κάλλιστος ἀγρὸς τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως μετὰ τὴν ταλαιπωρίαν, τὴν ἐξουθένωσιν καὶ τὴν συμφορᾶν.

Ὁ γάλλος Καρνὼ ἤρχισε πρὸ τοῦ 1815 τὸ ἔργον τῆς διὰ τοῦ Σχολείου ἐθνικῆς ἀναπλάσεως, ὅπερ ἀνέκοψεν ἡ ἥττα τοῦ Βατερλώ, κατέστησεν ὅμως ἀναπόφευκτον ἡ πανωλεθρία τοῦ Σεδάν. Καὶ ὁ μέγας Φίχτε ἐκ τῶν συντριμμάτων τῆς Ἰένης ἐδημιούργησε τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Γερμανίας, τὸ ἀληθὲς τοῦτο φυτῶριον τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, ἐξ οὗ ἐβλάστησαν μετὰ πέντε δεκάδας ἐτῶν αἱ δάφναι αἱ στέψασαι τὸν μέλανα γερμανικὸν ἀετόν.

Κατ' οὐδὲν ὑπολειπόμενοι οἱ ἐλευθερώσαντες τὴν γωνίαν ταύτην τῆς μεγάλης ἐλληνικῆς πατρίδος καὶ ἀποκαταστήσαντες ἀνεξάρτητον κράτος τὴν Ἑλλάδα, εὐθὺς τὴν ἐπαύριον τῆς ποθητῆς ἐλευθερίας ἐπρονόησαν πῶς νὰ συμπήξωσι καὶ παγιώσωσι ταύτην διὰ τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς.

Ἡ ἐν Ἀστρεί Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐψήφισε τὴν ἰδρύσιν σχολείων, ὁ γέρον Κοραῆς ἐκ Παρισίων ἔγραψεν ὅτι « τότε μόνον δύναται νὰ κυρηχθῆ τὸ ἔθνος ὅτι ἔχει φῶτα, ὅταν τὰ φῶτα εἶνε σκορπισμένα καὶ διαμερισμένα εἰς ὅλους τοὺς πολίτας » καὶ ὁ ἀληθῶς μέγας Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἔθετεν ἐδραιοτάτας τὰς βάσεις τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς, μὴ προφθάσας φεῦ νὰ ἀποπερατώσῃ τὸ θαυμάσιον οἰκοδόμημα τῆς ἐλληνικῆς παιδείσεως, ὅπερ ἡ σοφὴ αὐτοῦ διάνοια ἐπὶ τοῦ σεμνοῦ ἑλλετικῶ προτύπου εἶχε σχεδιάσῃ.

Δυστυχῶς δὲν ἦσαν τόσον εὐστοχα ὅσον πομπώδη τῆς βουαρικῆς ἀντιβασίλειος τὰ νομοθε-

τήματα περὶ παιδείας, μεταφυτευθέντα ἀπὸ τοῦ λιπαροῦ γερμανικοῦ ἐδάφους εἰς τὴν ἐκ μακραιῶνος δουλείας ἀποχερσωθεῖσαν ἐλληνικὴν γῆν. Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις ὠρίσθη διὰ νόμου υποχρεωτικὴ ἐν ἔτει 1834 καὶ ὁ νόμος αὐτὸς σήμερον, μετὰ ἐξήκοντα τέσσαρα ἔτη, εἶνε ἀκόμη ἀνεφάρμοστος, διότι κατὰ τοὺς προσφάτους λόγους Ἑλληνοὺς ὑπουργοῦ διακόσιαί χιλιάδες ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ στεροῦνται παντελῶς σχολείων!

Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐνιαυτῶν ἡ πρόοδος ἐτελεῖτο ὡς ἀναπότρεπτος φυσικὸς νόμος, τὸν ὁποῖον δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀνθρώπινη θέλησις ὅπως ἀνακόψῃ, ἐλαχίστη ὅμως ἢ καὶ ἄστοχος ἐγένετο ἡ ἐνέργεια πρὸς καθοδήγησιν αὐτῆς, ἰδίως δὲ παραπαίουςα καὶ ἄνευ προδιαγεγραμμένου σχεδίου, πάντοτε δ' ἐντὸς στενωῶς σχολαστικοῦ κύκλου.

Εὐτυχῶς ἀπὸ τινῶν ἐτῶν καὶ ζήλος περισσώτερος πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς καθόλου παιδείσεως τοῦ ἔθνους ἐπεδείχθη ἐκ μέρους τῆς ἐπισήμου ἀρχῆς καὶ χεῖρες δεξιότεραι ἐστρεψαν πρὸς σταθερὰν τινα καὶ σκοπιμώτεραν κατεύθυνσιν τὸ πηδάλιον τῆς ἐκπαιδευτικῆς ὀργανώσεως.

Ἄλλ' ὅτι ἐγένετο πολὺ ὑπολείπεται ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ γείνη, τούτο δὲ κατέδειξε καὶ ἡ τελευταία ἐκ τοῦ πολέμου συμφορᾶ, ἡ ἀποκαλύψασα ὡς κυριωτάτην ἀφορμὴν τοῦ ὀλέθρου τὴν ἑλλειψιν ἐθνικῆς ἀγωγῆς.

Ἐθνος ἀπολαύον τῆς ἀροστάτης ἐλευθερίας, ἔθνος ἐν ᾧ κυρίαρχος εἶνε ὁ λαὸς διὰ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, ἔχει ἐπειγούσαν, ἀναπόδραστον ἀνάγκην τῆς ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς μορφώσεως τῶν πολιτῶν, ἄνευ τούτου δὲ διατρέχει τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων.

Ἄν ὁ Μισελὲ ὠνόμασε τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν εἰς ἔθνος ἀμόρφωτον ἐπιδουλοῦν βαρβάρων, ὁ μέγας ἐλθετὸς πολίτης Δρόζ δὲν εἰδίστασε νὰ παραβάλλῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς χεῖρας λαοῦ μὴ ἐπαρκῶς παιδαγωγηθέντος πρὸς ὄπλον εἰς χεῖρας παράφρονος, ὅστις δύναται καὶ ν' ἀποκτείνῃ ἐαυτόν.

Τὰ σοφὰ ταῦτα διδάγματα, κυρωθέντα δυστυχῶς καὶ ὑπὸ τῶν τελευταίων παθημάτων ἡμῶν, ἐπιβάλλουσιν ὡς ἱερὰν ὑποχρέωσιν οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἐπίσημον τοῦ Κράτους Ἀρχὴν, ἀλλ' εἰς πάντα δυνάμενον ὅπως ὅποτε νὰ συμπράξῃ εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς, ἐπειγούσαν καὶ σθεαρὰν τὴν μέριμναν, ταχέειαν καὶ ἀποτελεσματικὴν τὴν ἐνέργειαν. Πρὸς τὸν Οἶκον, πρὸς τὸ Σχολεῖον, πρὸς τὴν Κοινωνίαν, πρὸς τοὺς τρεῖς τούτους μεγάλους ἐθνικοὺς παράγοντας ἄς στραφῆ ὅλη ἡμῶν ἡ προσοχή.

Ἐνισχύοντες τὰ ἑλληνικά ἤθη καὶ τὰς τιμὰς παραδόσεις τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῇ οἰκογενεῖα, μορφῶντες ἰδίως ὡς οἷόν τε τέλειον τὸ σχολεῖον, ἐπαγρυπνοῦντες ἐπὶ τῆς ὑγιούς διαπλάσεως τῆς κοινωνίας, θὰ κατορθώσωμεν καὶ ἡμεῖς βραδείως ἴσως ἀλλ' ἀσφαλῶς νὰ καταστήσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἔθνος πολιτῶν κοινωνικῶς καὶ πολιτικῶς πεφωτισμένων, ἔθνος ἐδραίου τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ ὄχι ἐπὶ σαθρῶν ὑλικῶν βάσεων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν γρανιτωδῶν βάθρων τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ὑπεροχῆς.

Ἄς παύσωμεν πλέον πλανώμενοι δι' ἀπατηλῶν ὀνείρων καὶ φανταζόμενοι ὡς λαμπρὸν μέτερον ἀναδεικνυμένην ἐξαιφνης καὶ ἐκ τοῦ παρχαρχῆμα μεγάλης τὴν πατρίδα.

Ἄς στραφῶμεν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν· αὐτὸν ἄς καταστήσωμεν ἄξιον τῆς ἐλευθερίας του, ἄξιον τῆς ἀποστολῆς του· εἰς αὐτὸν ἄς ἐμφυσῶμεν διὰ τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς τὴν πνοὴν ὑγιούς φιλοπατρίας, καὶ ἄς ἡμεῖς βέβαιον ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τότε διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν θὰ πλάσῃ ἄξιαν αὐτοῦ τὴν Ἑλλάδα.

— Ἐπὶ τὸ ἔργον λοιπόν!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Ἑλβετοῦ πολίτου Νουμᾶ Δρὸς κατέστησεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν γνωστὸν ἢ ὑποψιφίτης αὐτοῦ ὡς γενικοῦ δικαίου Κρήτης· μολοντοὶ δὲ ἢ ὑποψιφίτης αὐτῆ ἀπέτυχεν, ἀλλ' οἱ δεσμοὶ τῆς συμπαθείας, οἵτινες συνέδεσαν αὐτὸν ἀπαξ μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους δὲν ἐλύθησαν, καθόσον μάλιστα τὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς συμπαθείας ταύτης ἀπέκτιθεν ὁ Δρὸς καὶ πρὸ τῆς ὑποψιφίτης αὐτοῦ πολλάκις ἐκδηλώσας τὰ φιλελληνικά αὐτοῦ αἰσθήματα, ἰδίως δὲ ὡς πρόεδρος τοῦ ὑπὲρ τῶν προσφύγων Κρητῶν ἑλβετικοῦ κομητᾶτος.

Ἀλλὰ πλὴν τῆς συμπαθείας ἡμῶν ὡς Ἑλλήνων ὁ Νουμᾶς Δρὸς δὲν δύναται ἢ νὰ προσελκύσῃ τὴν ἐκτίμησιν ἡμῶν ὡς πολιτῶν ἐλευθέρων, καθὸ ἀποτελῶν τὸ ἰδεῶδες ἀνδρὸς πολιτευομένου, συγκεντρῶν δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ προσώπῳ ὅλην τὴν χρηστότητα τοῦ ἔθνους, τὴν εὐγένειαν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὸ ὄψος τοῦ φρονήματος, ἅτινα περικομοῦσι τὸ Ἑλβετικὸν ἔθνος.

Ὁ Νουμᾶς Δρὸς ἔχει σήμερον ἡλικίαν 54 ἐτῶν. Γεννηθεὶς εἰς Σω-δε-φὸν τὴν 27 ἰανουαρίου 1844 ἐπεδόθη εἰς τὸν δημοσίον βίον ὡς δημοσιογράφος ἀπὸ τοῦ 1864. Βουλευτὴς εἰς τὸ Μέγα Συμβούλιον τοῦ Καντονίου τῆς Νευσιαβέτης ἐξελέχθη κατὰ τὸ 1869, μέλος δὲ τῆς Καντονικῆς Κυβερνήσεως ἐγένετο τὸ 1871 διὰ τὴν Δημοσίαν Ἐκπαίδευσιν.

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Καντονίου ἐστάλη ὡς ἀντιπρόσωπος εἰς τὸ Conseil des Etats τὸ 1872 καὶ ἐγένετο πρόεδρος αὐτοῦ ἐν Βέρνην τὸ 1875.

Ἀπὸ 1 ἰανουαρίου 1876 μέχρι 31 δεκεμβρίου 1892, ἦτοι 12 ὀλόκληρα ἔτη διετέλεσεν δημοσπονδιακὸς σύμβουλος δηλ. Ὑπουργὸς τῆς Ἑλβετίας, πολλάκις δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ προέδρου τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας. Διηθῆναι δὲ ἐναλλάξ διάφορα ὑπουργεῖα: τῶν Ἐσωτερικῶν, τοῦ Ἐμπορίου, Γεωργίας καὶ Βιομηχανίας, ὅπερ αὐτὸς ἴδρυσεν, καὶ ἀκολούθως τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅπερ θαυμασίως διωργάνωσε. Κατὰ τὸ 1878 καὶ 1887 συν-

ἔταξε τὰ σχέδια τῆς διοικητικῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Ὁμοσπονδίας, συνεχωρήσθη δ' ἐκ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ πολιτικῆς δράσεως μεθ' ὄλων τῶν κλάδων τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄλλ' ὁ μέγιστος τίτλος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὑπολήψεως ἧς ἀπολαύει οὐ μόνον ἐν Ἑλβετίᾳ, ἀλλὰ καὶ καθ' ἅπαν τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην, εἶνε ἢ περιφανῆς διπλωματικὴ νίκη. ἦν ἤρατο κατ' αὐτοῦ τοῦ Βίσαρκ ἐν ἔτει 1888 ὑπερασπίσας μετὰ θαυμαστῆς δεξιότητος τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἠθικὴν τιμὴν τῆς Ἑλβετίας.

Ἀπὸ τοῦ 1893 ἀποχωρήσας τῆς ἐνεργου πολιτικῆς διευθύνει τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῶν Σιδηροδρόμων τὸ ἐδρεῦον ἐν Βέρνην, ἐξακολουθεῖ ὅμως ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος του διὰ παντοειδῶν δημοσιευμάτων οἰκονομολογικῶν καὶ πολιτικῶν, ὧν βρῖθουσι τὰ πρωτεύοντα περιοδικὰ τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ἄς προστεθῇ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ Νουμᾶς Δρὸς ἀνεδείχθη ἄφ' ἑαυτοῦ, ὅτι πρὶν ἢ ἐπιδοθῆ εἰς τὴν δημοσιογραφίαν ἦτο διδάσκαλος, καὶ πρὶν ἔτι καταστῆ διδάσκαλος ὁ μέλλων πρόεδρος τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας ἐμαθῆτευσεν ὡς ὠρολογιοποιός.

Πλὴν τῶν ἄλλων εὐρυτάτων αὐτοῦ γνώσεων ὁ Δρὸς εἶνε καὶ γλωσσομαθῆς, γνωρίζει δὲ ὀλίγον καὶ τὴν ἑλληνικὴν, εἰς ἐπιμελεστέρην σπουδῆν τῆς ὁποίας ἐπεδόθη, ὅτε ἐπρόταθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἡ θέσις τοῦ δικαίου Κρήτης, καθόσον ὁ χρηστὸς Ἑλβετὸς ἔκρινε πρῶτον καθήκον αὐτοῦ νὰ ἐκμάθῃ τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ τὸν ὁποῖον ἐμελλε νὰ διοικήσῃ.

Ὁ Νουμᾶς Δρὸς πλὴν ἄλλων ἔργων συνέγραψε καὶ ἐγγχειρίδιον προωρισμένον νὰ διδάξῃ καὶ μορφώσῃ ὡς οἷόν τε τελείους πολίτας τοὺς νέους Ἑλβετοῦς. Ἐκ τοῦ ἐγγχειρίδιου τούτου, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀληθὲς ἐγκόπιον οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς Ἑλβετοῦς, ἀλλ' εἰς πάντα πολίτην ἐλευθέρου κράτους, ἐλήφθη τὸ κάτωθι κεφάλαιον περὶ Πατρίδος. Ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ διαγωγῆς καὶ κρυσταλλώδους πνευματικῆς πηγῆς, ἧτις ὁμοιάζει πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν παρθενικῶν κορυφῶν τῶν Ἄλπεων κατακυλιόμενους ρύακας, θ' ἀντλήσωμεν καὶ ἄλλα κεφάλαια, ὡς τὰ περὶ Ἑλευθερίας, περὶ Ἰσότητος, περὶ Ἀδελφότητος, φρονούντες ὅτι παρέχομεν οὕτω ἀληθῆ νάματα ἠθικῆς διαπλάσεως εἰς τὰς διψώσας ψυχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Σ. τ. Δ.

Η ΠΑΤΡΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Νουμᾶ Δρὸς]

Η ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑ

Ἐν τῶν ἡδυτάτων καὶ ἰσχυροτάτων ἄμα αἰσθημάτων, ὅσα ἀνέκαθεν καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς τοῖς ἄξιαις τοῦ ὀνόματος τούτου δονοῦσι τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ φιλοπατρία. Τὸ εὐγενὲς τοῦτο αἶσθημα ἐνέπνευσε τὰς λαμπροτάτας πράξεις τῆς ἀφοσιώσεως, τῆς αὐτοθυσίας, τοῦ γενναίου φρονος ἐνθουσιασμοῦ, ὧν μνημονεύει ἡ ἱστορία. Ἐν ἡμέραις κινδύνου ἢ πένθους, καθὼς καὶ ἐν ἡμέραις χαρᾶς, πρὸς τὴν μεγάλην τῆς πατρίδος εἰκόνα, πρὸς τὴν ἠθικὴν σημαίαν στρέφονται τὰ βλέμματα. Πηγάζει τότε ἀπὸ τὰς καρδίας πάσας, ἀπὸ πάσας τὰς ψυχὰς τι τὸ ἀόριστον καὶ ἀπερίγραπτον, ὅπερ ὑποχρεῖ ἀκατανικήτως πάντα πολίτην νὰ συμμετέχῃ τῆς κοινῆς ἀγαλλιάσεως ἢ τῆς λύπης.

Κατὰ τὰς τοιαύτας στιγμὰς ζωηρῶς συναισθάνομεθα ὅτι ἡ πατρίς δὲν εἶνε ἀπλή ἔννοια τοῦ λογιζομένου μας, ἀλλ' ὄν αἰσθανόμενον, συμπάσχον ἢ συναγαλλίων μεθ' ἡμῶν. Καθιστάμεθα ἰσχυρότεροι καὶ βελτίονες, ἱκανοὶ νὰ θυσιάσωμεν χάριν τοῦ γενικοῦ καλοῦ, καθὰ παραγγέλλει καὶ τὸ ὠραῖον ἑλβετικὸν ἔμβλημα: «Ἐκαστος ὑπὲρ πάντων, πάντες ὑπὲρ ἐκάστου».

Πόθεν προέρχεται τὸ τόσον ὑψηλὸν καὶ τόσον ἀγνὸν αἶσθημα τοῦτο, τὸ τόσον ἐνταυτῷ ἐναντίον πρὸς τὸν φυσικὸν ἡμῶν ἐγωισμόν; Προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ πατρίς συνοψίζει δι' ἡμᾶς πάντα τ' ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, πᾶσαν ἡμῶν τὴν ἀγάπην, πάσας τὰς συγκινήσεις μας, πάσας τὰς ἀναμνήσεις τοῦ βίου μας, πᾶσαν τὴν ἡμετέραν ἐλπίδα πρὸς τὸ μέλλον.

ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΟΝ ΕΔΑΦΟΣ,
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ, ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΑΣ,
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΜΑΣ

Ἡ πατρίς εἶνε ἡ περιλημμένη χώρα ἐνθα εἶδομεν τὸ φῶς, ὁ οἶκος ἐνθα διήλθομεν τὴν παιδικὴν ἡμῶν ἡλικίαν, οἱ λειμῶνες, τὰ δάση, τὰ ὄρη, ὅσα περιήλθομεν, ὁ ποταμὸς ἢ ὁ χεῖμαρρος ὁ ρέων εἰς τὴν κοιλάδα, ὁ ὄριζων ὁ ἄλλοτε κυανοῦς καὶ ἄλλοτε ζοφερός, ἐφ' οὗ προσπίπτει τὸ βλέμμα ἡμῶν, ἡ πόλις, ἡ κώμη ἢ τὸ χωρίον ἐνθα κατοικοῦμεν, τὸ οἶκον τοῦ σχολείου, πλήρες τῶν μαθητικῶν ἀναμνήσεων, ὁ ναὸς μετὰ τοῦ ὑψηλοῦ κωδωνοστασίου, τοῦ περιόπτου ἀπὸ πάσης τῆς κύκλῳ χώρας, ἀνυψοῦντος δὲ τὸν λογισμόν ἡμῶν πρὸς τὸν Δημιουργόν τῶν ὄλων. Ἐν τῷ περιστοιχιζόντι τούτῳ ἡ ψυχὴ μας ἐδέχθη τὰς πρώτας ἐντυπώσεις, αἰτινὲς εἰσι πάντοτε καὶ αἰ διαρκέσταται. Διὸ ὁσάκις ἡ ἰδέα τῆς πατρίδος ἐπέρχεται εἰς τὸν νοῦν μας, ἀναλογιζόμεθα ἀμέσως τὴν γενέθλιον χώραν, ἢν γινώσκωμεν κάλλιον καὶ ἢν φυσικῶ τῷ λόγῳ ἀγαπῶμεν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην.

Ἄλλ' ἡ πατρίς περιλαμβάνει ἔδαφος εὐρύτερον. Ἐκτείνεται μέχρι τοῦ σημείου ὅπου κείνται τὰ γεωγραφικὰ καὶ πολιτικὰ σύνορα τῶν πλησιωχῶρων λαῶν. Ὅσον μᾶλλον περιερχόμεθα αὐτὴν καὶ λαμβάνομεν γινῶσιν τῶν παντοειδῶν καλλονῶν, ἃς ἡ φύσις ἐπεδαψίλευσεν ἐπ' αὐτῆς καὶ βλέπομεν τὰς εὐφρόδους πεδιάδας τῆς, τὰς χαριέσσας ἢ σκυθρωπὰς τοποθεσίας τῆς, τὰς λαμπρὰς πόλεις τῆς, τὰ εὐδαίμονα χωρία τῆς, τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ποταμούς τῆς, τὰ σιερά δάση τῆς, τὰς διαυγεῖς λίμνας τῆς, τὰ θαυμάσια λευκοβαφῆ καὶ χιονοσκεπῆ ὄρη τῆς, τόσον μᾶλλον καταλαμβάνομεθα ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν ἡμετέραν χώραν. Καὶ ἄλλαι χῶραι πιθανὸν νὰ εἶνε προικισμένα διὰ παρομοίων ἢ ἄλλου εἶδους καλλονῶν· ἀλλ' αὐταὶ δὲν ἐμποιοῦσιν ἡμῖν τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, διότι κείνται ἐκτὸς τῆς πατρίδος.

Ἡ πατρίς εἶνε ἡ οἰκογένεια, ἧς συμμεριζόμεθα τὴν ἐνδόμυχον χαρὰν καὶ τὴν θλίψιν. Αἱ οἰκιακαὶ πανηγύρεις καταλείπουσιν εἰς τὴν ψυχὴν μας γλυκεῖαν αἴγλην. Ἐὰν δὲ ποτε περιπασμός τις ἢ πένθος ἐνοκῆψῃ εἰς τὴν οἰκογένειαν, τὰ μέλη αὐτῆς συνεννοῦνται καὶ εὐρίσκουσι μεγάλην παρηγορίαν ἐν τῇ ἐνούση αὐτὰ κοινῇ συμπαθείᾳ. Ἄφου τὰ τέκνα τῆς οἰκογενείας ἀνατραφῶσι, διασπείρονται ὅπως ἰδρῦσιν καὶ αὐτὰ νέας ἐστίας· ἀλλ' οἱ δεσμοὶ τοῦ αἵματος ἐξακολουθοῦσι νὰ τὰ συνδέωσιν, ὡς κλάδους φυέντας ἐκ τοῦ αὐτοῦ κορμοῦ. Εἰς πάσας τὰς ἐπιστήμους τοῦ βίου περιστάσεις, ἡ οἰκογένεια εὐρίσκεται συνηθροισμένη πῆριξ τῶν ἀρχηγῶν τῆς. Τὸ κοινὸν ὄνομα, ὅπερ φέρουσι τὰ μέλη αὐτῆς, καθιστῶσι αὐτὸ σεβαστὸν εἰς πάντα, παρέχουσι δὲ ἐν ταῖς δυστυχίαις ἀμοιβαίαν συνδρομὴν πρὸς ἄλληλα, ὅπως ἀπὸ κοινοῦ ἐπίσης ἀπολαύουσι τῶν ἀγαθῶν τῆς εὐημερίας.

Ἄλλ' ἂν ἡ οἰκογένεια εἶνε τὸ πρῶτον καὶ κυριώτατον τῆς στοργῆς ἡμῶν ἀντικείμενον, τὸ τοιοῦτο δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἀγαπῶμεν καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, μεθ' ὧν ζῶμεν, πάσας τὰς πολυαριθμους οἰκογενείας, ὧν τὸ ἄθροισμα ἀποτελεῖ τὸν λαόν, τὸν ἡμέτερον λαόν, καὶ ὧν αἱ ἰδέαι, τὰ αἰσθήματα, οἱ πόθοι εἶνε παρόμοια πρὸς τὰ ἰδικά μας. Ὅποσοι δεσμοὶ ἰσχυροὶ ὑπάρχουσι μεταξὺ ἡμῶν! Ὅχι μόνον ἐνεκα τῶν συμφερόντων τοῦ παρόντος ἔχομεν τὴν ἀνάγκην ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ τὸ παρελθόν ἔτι διὰ τῆς εὐγλωττοῦ φωνῆς τῆς ἱστορίας μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι εἴμεθα ἀδελφοὶ καὶ ὅτι αἱ τύχαι μας πρέπει νὰ μένωσι κοιναί. Οἱ πατέρες μας ἐπολέμησαν παραπλευρῶς ἀλλήλων κατὰ τοῦ ξένου, ἔβασαν ἡμῶν τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος διὰ τοῦ αἵματος τῶν ὑπερασπιζόμενοι αὐτὸ καὶ τὸ ἔβρεξαν ἡμῶν διὰ τοῦ ἰδρωτῆτος τῶν καλλιεργούντων αὐτὸ. Καθιέρωσαν ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς εὐημερίας πάντων θεσμούς, οὓς ἔχομεν καθήκον νὰ τελειοποιήσωμεν κατὰ τὴν δύναμιν ἡμῶν καὶ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς μας. Ἐχομεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἱστορίᾳ χρονολογίας ἐνδόξους, ἀναμνήσεις φωταυγεῖς· ὅτε μὲν οἱ πατέρες ἡμῶν ἀνεδείχθησαν ἥρωες, ἀποδείξαντες ὅτι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος ἐπόθουν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀγαθόν· ὅτε δὲ ἀδελφικῶς συνδιηλλάγησαν, μετὰ τὰς ἀπαισίας διχονοίας, αἰτινὲς ἐπὶ μακρὸν ἐσπάρξαν τὴν πατρίδα καὶ ἐξέθησαν εἰς κίνδυνον τὰς ἐσωτερικὰς αὐτῆς ἐλευθερίας. Ἄλλοτε πάλιν, συμπορᾶς ἐνσηψάσης ἐπὶ τινος τοῦ ἔθνους μέρους, πανταχόθεν ἐτάθησαν χεῖρες βοθηθείας καὶ ἢ βλάβῃ ἐφ' ὅσον ἦτο δυνατὸν ἐπηνωρθώθη. Ὅταν τοιαῦται σελίδες ὑπάρχωσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἔθνους τινός, κατανοεῖ τις ὅτι ἡ πατρίς δὲν εἶνε κενὴ λέξις, ἀλλ' ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ πολυφίλητος μήτηρ τῆς μεγάλης οἰκογενείας, ἧτις καλεῖται ἔθνος.

Ἡ πατρίς συνοψίζει ἐπίσης πάσας ἡμῶν τὰς ἐλπίδας· ἐπιθυμοῦμεν νὰ εὐημερῇ ὅσημέραι περισσότερον, διότι ἡ εὐημερία της εἶνε ἡ ἰδικὴ μας καὶ ἡ τῶν τέκνων μας. Ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, εἴμαρτο νὰ καταλυθῇ ἡμέραν τινὰ ἡ ἡμετέρα ἐλευθερία, ἐὰν ὁ ξένος κυριεύων τὴν χώραν μας ἐπέβαλλεν ἡμῖν νόμους στυγερούς, ἢ ἐὰν ἡ διχόνοια διέσπα καθ' ὁλοκληρίαν τοὺς συνδέοντας ἡμᾶς δεσμούς, ὅποια τάχα ἤθελον ὑποληφθῆ ἡμῖν ἀγαθὰ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ; Ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα μας θὰ ἤμεθα καταδικασμένοι νὰ ζῶμεν ὡς δοῦλοι—διότι δοῦλοι θὰ ἤμεθα ὅταν δὲν θὰ διευθύνωμεν ἡμεῖς τὰ πράγματα τῆς πατρίδος μας,—αἱ περιουσίαι ἡμῶν θὰ ἦσαν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀρπαγῆς ἐχθροῦ· ἠδυνάμεθα λοιπὸν νὰ εἴπωμεν τότε ὅτι εἴχομεν πατρίδα; Καὶ ποῦ τότε ἡ οἰκιακὴ γαλήνη, αἱ οἰκογενειακαὶ τρυφαί, αἱ ἐθνικαὶ πανηγύρεις; Εἰς τὴν καρδίαν μας δὲν θὰ ὑπῆρχε χωρὸς εἰμὴ διὰ τὸ πένθος καὶ τὴν ὀδύνην. Τὸ γενέθλιον ἔδαφος θὰ καθίστατο μάλιστα δι' ἡμᾶς μισητὸν καὶ εἰ δυνατόν θὰ ἐγκατελείπομεν αὐτό, συναποφέροντες ἐν τῇ ψυχῇ μας τὴν ἀνεξάλειπτον θλίψιν τοῦ ἀπάτριδος.

ΓΕΝΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Ὅπως ἀποσβεθῶμεν τοιαύτην τινὰ συμφορὰν ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρῶμεν πιστῶς τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντα. Φιλοπατρία καλεῖται ἡ ἀρετὴ τῶν πραγματικῶς ἀγαπώντων τὴν ἑαυτῶν χώραν. Ἡ φιλοπατρία εἶνε τὸ ἰσχυρότατον ἐχέγγυον τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας. Οἱ λαοὶ οἱ στερούμενοι τοῦ αἰσθήματος τούτου καθίστανται λεία εὐκόλος τῶν κατακτητῶν, γίνονται ὃ' ἐπίσης εὐχερῶς ἔρμαια τῶν ραδιοῦργων καὶ φιλοδόξων, οἵτινες σπείρουσι τὴν διχόνοιαν παρὰ τοῖς πολίταις, ὑποδαυλίζουσι τὰ πάθη καὶ προσπαθοῦσι ν' ἀνεγείρωσι τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀτομικῆς εὐδαιμονίας τῶν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς γενικῆς εὐδαιμονίας.

Πᾶσα ἡμῶν ἡ ἀφοσίωσις ὀφείλεται εἰς τὴν πατρίδα. Ὅσακις ἡ ἀνεξαρτησία αὐτῆς ἀπειλεῖται, ἡ πατρίς δικαιούται ν' ἀπαιτῇ παρ' ἡμῶν τὴν θυσίαν καὶ τῆς περιουσίας καὶ τῆς ζωῆς μας. Μᾶς ὑποχρεοῖ τότε νὰ ἐγκαταλίπωμεν τὴν ἐστίαν μας καὶ τὴν οἰκογενεῖάν μας καὶ νὰ δράμωμεν πρὸς ὑπεράσπισίν της. Ὀφείλομεν δὲ νὰ πράξωμεν τοῦτο μετὰ πλήρους αὐταπαρνησίας, διότι εἶνε δίκαιον καὶ ὀρθόν.

Ὅταν ὁ ἐχθρὸς ἐμφανισθῇ εἰς ἐν εἰσδῆποτε σημεῖον τοῦ πατρίου ἔδαφους, πάντα τὰ τέκνα τῆς χώρας ὀφείλουσι νὰ σπεύσωσι πρὸς ἀπόκρουσίν του. Ὅ,τι ἐγγίζει τὸν ἕνα, ἐγγίζει καὶ τὸν ἄλλον· τοιαύτη ἡ ἀρχὴ ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ἰδέα τῆς κοινῆς πατρίδος. Ἐὰν μείνωμεν ἀδιάφοροι ὅταν δὲν ἀπειλώμεθα ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, οἱ ἀδελφοὶ μας καὶ οἱ συμπατριῶταί μας θὰ ἔχωσι

τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς ἐγκαταλείψωσι ἐπίσης ἀβουθήτους, ὅταν ὁ κίνδυνος ἤθελε μᾶς ἐπαπειλήσῃ. Δὲν θὰ ἤμεθα πλέον τότε ἔθνος, δέσμη σφιγτὰ δεδεμένη, ἀλλ' ἄθροισμα ἀτόμων καὶ οἰκογενειῶν ἄνευ συναφείας καὶ κατὰ συνέπειαν ἄνευ ἰσχύος καὶ ἀντιστάσεως. Ὁ πρῶτος δὲ τυχῶν κατακτητῆς θὰ ἠδύνατο τότε νὰ μᾶς καταβάλῃ.

Πλὴν ὄχι μόνον ἐν περιπτώσει πολέμου ἡ πατρίς δικαιούται νὰ στηρίζεται ἐφ' ἡμῶν. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα πρὸς αὐτὴν καθήκοντα, ἅτινα ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρῶμεν. Ὀφείλομεν νὰ ἐνδιαφερόμεθα περὶ τῶν κοινῶν, νὰ συμμετέχωμεν τακτικῶς τῶν ἐκλογῶν καὶ ψηφοφοριῶν, νὰ ἐκτελῶμεν τὴν στρατιωτικὴν ἡμῶν ὑποχρέωσιν, νὰ πληρῶνομεν τοὺς φόρους, νὰ σεβώμεθα τοὺς νόμους, νὰ φερώμεθα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἀγαθοὶ καὶ χρήσιμοι πολῖται.

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΑΤΟΜΙΚΟΥ ΕΓΩΙΣΜΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Ὑπάρχουσι ἄνθρωποι, εὐτυχῶς εὐάριθμοι, οἵτινες δὲν συμμερίζονται τὴν τοιαύτην γνώμην περὶ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα καθηκόντων. Ὑπήκουσιν εἰς τοὺς νόμους δυσθύμως καὶ μετ' ἀδημονίας. Γνωματεύουσιν ὅτι ἡ πολιτικὴ, τουτέστι πᾶν ὃ,τι ἀναφέρεται εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους, εἶνε κακόν τι, διότι ἀπασχολεῖ τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν ὑποθέσεων, ὅτι δ' ἐπομένως εἶνε προτιμότερον ν' ἀσχολῶνται περὶ αὐτὴν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον καὶ νὰ ἀφίνωσι τὴν τοιαύτην φροντίδα εἰς ὅσους ἔχουσιν ἰδιαιτέραν πρὸς τὰ πράγματα ταῦτα κλίσιν καὶ καιρὸν ὅπως ἐπασχολῶνται.

Ἡ γνώμη αὕτη πρέπει νὰ καταπολεμηθῇ.

Ἡ πολιτικὴ ἐνδιαφέρει πάντας τοὺς πολίτας. Ἐὰν διευθύνεται κακῶς, τὰ τῆς Πολιτείας πράγματα χωλαίνουσι καὶ πάντες ὑφίστανται τὴν βλάβην. Τὸ ἀναθέτειν εἰς ὀλίγους τινὰς ἄνδρας τὴν φροντίδα τῆς συντάξεως τῶν νόμων, τὸ ἐπαφίνειν αὐτοῖς ἐντελῆ πληρεξουσιότητα πρὸς διοίκησιν τῆς χώρας, συνεπάγεται ὀλεθριώτατα ἀποτελέσματα, εἰς τὴν διασπάθησιν τοῦ δημοσίου πλούτου, τὴν παραβίασιν τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος. Ἐπειδὴ ἐγκατέλειψαν εἰς ὀλίγους τινὰς τὴν διευθύνσιν τῶν κοινῶν τόσοι λαοὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων, ἀπωλέσθησαν οἰκτρῶς ἢ ὑπέστησαν σημαντικὴν ἀπώλειαν τῆς ἑαυτῶν ἰσχύος, τῆς ἑαυτῶν τιμῆς, τοῦ ἑαυτῶν πλούτου, τῆς κυριότητος τῆς ἑαυτῶν χώρας.

Ἄλλ' ἂν ἡ πατρίς ἀπαιτῇ νὰ μεριμνῶμεν περὶ αὐτῆς, δὲν ἀπαιτεῖ ὅμως διὰ τοῦτο ν' ἀμελῶμεν καὶ τὰ λοιπὰ ἡμῶν καθήκοντα. Ἐξ ἐναντίας ἄριστος πατριώτης εἶνε ἐκεῖνος ὅστις, ἐνῶ ὑπηρετῇ πιστῶς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, ἐξασκεῖ

ἐνταυτῷ ἐπιμελῶς τὸ ἴδιον ἐπάγγελμα, τηρεῖ διαγωγὴν ἄψογον, εἶνε ἀφωσιωμένος εἰς τὴν οἰκογενεῖάν του, ἐπιμελεῖται αὐτῆς καὶ τὴν ἀνατρέφει καλῶς, ἀσκεῖ δὲ πάσας τὰς ἰδιωτικὰς ἀρετάς, ἃς ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἠθικὴ παραγγέλλουσιν. Ἀντιθέτως δὲ οἱ δυσφημοῦντες τὴν πολιτικὴν, οἱ κακοὶ πατριῶται, εἶνε ὅσοι ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἐνδιαφέρονται περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ τόπου ἀμελοῦσι τὰς ἑαυτῶν ὑποθέσεις, ἀφίνουσι τὴν ἐργασίαν, ἐγκαταλείπουσι τὴν οἰκογενεῖάν των εἰς τὴν ἔνδειαν, δὲν φροντίζουσι περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων των καὶ κατατρίβουσι τὸν βίον ἐν τῇ ἀγῶνι δημαγωγίᾳ τῶν ἀγνῶν ἢ τῶν συλλόγων. Οἱ κακοὶ πατριῶται εἶνε οἱ ῥήτορες ἐκεῖνοι τῶν νινωπωλείων, οἵτινες ἐν τῷ μέσῳ τῶν σπονδῶν καὶ τοῦ καπνοῦ ἀγαστῶν πραγμάτων, κατὰ τῆς τάξεως, τῆς οἰκογενείας, τῆς ἰδιοκτησίας, οἵτινες γινώσκουσι μόνον νὰ ἐπικαλῶνται τ' ἀγενέστατα τῶν αἰσθημάτων, τὰ ταπεινότερα τῶν παθῶν, τὸ πνεῦμα τοῦ μίσους, τῆς βίας, τῆς ἀνταρσίας.

Ὁ ἀγαθὸς πατριώτης γινώσκει πῶς νὰ προφυλάσσεται ἐκ τῶν λυπηρῶν τούτων ὑπερβολῶν, ἀρμόζει δὲ τὸν βίον του πρεπόντως πρὸς ἕκαστον τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐπίσης αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ συζητῇ μετὰ τῶν συμπολιτῶν του περὶ τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, μεταβιβάων δὲ πρὸς τοῦτο εἰς τὰ δημόσια μέρη καὶ τὰ κέντρα, ἐνθα διεξάγονται αἱ τοιαῦται συζητήσεις, διδάσκειται περὶ τῶν ἑαυτοῦ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων· γινώσκει νὰ διακρίνῃ τὸ ἀληθές τοῦ ψευδοῦς ἐξ ὅσων ἀκούει, ἐὰν δὲ λάβῃ τὸν λόγον, ἐκφράζει ἰδέας λογικὰς καὶ εὐγενεῖς. Ἐνθυμεῖται ἐγκαίρως ὅτι καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καὶ ἡ οἰκογενεῖά του ἔχουσιν ὡσαύτως τὰς ἀπαιτήσεις των, ἀφοῦ δὲ χορηγήσῃ εἰς τὴν πολιτικὴν τὸ ἀνήκον αὐτῇ ἐκ τοῦ καιροῦ του, ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἄλλων του καθηκόντων, ἄνευ δισταγμοῦ καὶ ἄνευ μεταμελείας.

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Ὅπως ὀφείλομεν νὰ καταπολεμῶμεν τὴν μισήκρονον δοξασίαν, καθ' ἣν οἱ πολῖται ὀφείλουσι νὰ μεριμνῶσι πρὸ πάντων περὶ τῶν ἀτομικῶν τῶν ὑποθέσεων καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον περὶ τῶν τῆς πολιτείας, ἐξ ἴσου ὀφείλομεν νὰ θεωρῶμεν ὑπερβολικὴν καὶ κινδυνώδη τὴν δοξασίαν τῶν οὐτοπιστῶν, οἵτινες εὐρίσκουσι τὴν ἰδέαν τῆς πατρίδος πολὺ εὐτελῆ καὶ πολὺ ἐγωϊστικὴν, θεωροῦσι δὲ μόνον ὡς ἀξίαν τῆς μερίμνης αὐτῶν καὶ τῆς στοργῆς ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν πρέπει πλέον νὰ ὑπάρχωσι σύνορα, λέγουσιν, οὐδὲ διαιρέσεις πολιτικαί, πάντα ταῦτα πρέπει νὰ ἐξαλειφθῶσι, εἰ δὲ λαοὶ νὰ σχηματί-

σωσιν ἐν μόνον Κράτος, διεπόμενον ὑπὸ τῶν αὐτῶν νόμων! Ἡ δοξασία αὕτη καλεῖται κοσμοπολιτισμὸς καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς κοσμοπολιταί.

Βεβαίως ἔχουσι τι τὸ γοητευτικὸν αἱ τοιαῦται οὐτοπιαί. Ἡ ἀνθρωπότης ὄφειλε νὰ εἶνε μία μεγάλη πατρίς· πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἀδελφοὶ καὶ ὡς τοιοῦτοι ὄφειλον νὰ συμπεριφέρονται πρὸς ἀλλήλους. Πόλεμοι δὲν πρέπει πλέον νὰ συμβαίνωσιν, ἢ δὲ τάξις καὶ ἡ ἐλευθερία ἔπρεπε νὰ βσιλεύωσι πανταχοῦ. Ἄλλ' ὅ,τι εἶνε ποθητὸν δὲν εἶνε πάντοτε καὶ κατορθωτόν, τοῦτο δὲ συμβαίνει κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν. Ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος τὰ ἔθνη ἔσχον ἀνάμεσόν των ἀντιζηλίαν, ἐριδία ἀποληξάσας εἰς αἰματηρὰς συγκρούσεις. Κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα τὸ τοιοῦτο θὰ ἐξακολούθησεν ἐπὶ μακρὸν εἶτι χρόνον. Ἐκαστον ἔθνος ἔχει τὸν ἴδιον αὐτοῦ χαρακτήρα, τὰς πολιτικὰς, θρησκευτικὰς ἢ κοινωνικὰς αὐτοῦ ἰδέας, τὰς ἐξείς του, τὰ ἦθη του, ταῦτα δὲ πάντα ἐπιθυμεῖ νὰ τὰ διατηρῇ, ὅπως ἐπιθυμεῖ νὰ διατηρῇ καὶ τὴν γλῶσσαν του καὶ τὰ σύνορά του. Πῶς εἶνε δυνατόν ν' ἀνατραπῇ ἡ ὑπάρχουσα αὕτη τάξις; Ἄλλως τε, ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης πᾶσα ἀπετέλει ἕνα καὶ μόνον μέγαν λαόν, τίνας θεσμοὶ θὰ ὑπερίσχυον; Οἱ σινοκοὶ θεσμοὶ ἄρα γε, οἱ ρωσικοὶ ἢ οἱ ἡμέτεροι; Ἡθέλατε νὰ σὰς ἐξαναγκάσωσιν ὅπως καταστήτε μουσουλμάνοι ἢ νὰ ἦσθε δουλοπάροικοι ἢ δοῦλοι; Ὅχι βεβαίως· ἀλλ' ἀφοῦ δὲν ἀναγνωρίζετε εἰς τοὺς ἄλλους λαοὺς τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ σὰς ἐπιβάλωσι τοὺς νόμους των, τὰ ἐθιμὰ των καὶ τὰς θρησκευτικὰς των δοξασίας, πῶς δύνασθε νὰ σκεφθῆτε ὅτι θὰ ἐπιβάλῃτε εἰς αὐτοὺς τὰς ἰδικὰς σας; Ἄρα, τὸ ὀρθότερον εἶνε, ἕκαστον ἔθνος νὰ τηρήσῃ τοὺς θεσμοὺς του ἄνευ μικρότητος πνεύματος καὶ ἐγωϊσμοῦ ἐντεταμένου. Τὸ συναίσθημα ὅπερ δύναται ὑπὲρ πᾶν ἄλλο νὰ καταστήσῃ λαόν τινα εὐτυχῆ εἶνε τὸ ὅτι ἔχει πατρίδα ἰδίαν, ἧς δύναται νὰ διευθύνῃ κατὰ βούλησιν τὰς τύχας καὶ ἐν ἧ δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλον κύριον εἰμὴ τὸν Θεόν.

Ἄλλ' ἡ σφοδρὰ φιλοπατρία δὲν ἀποκλείει τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα ἐν τῇ ἀληθεῖ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως. Πᾶς φιλοπατρίτης ἀποδοκιμάζει τοὺς πολέμους, οἰοῖδῆποτε καὶ ἂν ὦσι καὶ συμπαθεῖ ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων ὁπουδῆποτε τοῦ κόσμου καὶ ἂν εὐρίσκωνται. Πλὴν δὲν πύει διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ν' ἀγαπᾷ θερμῶς τὴν χώραν του, ὡς ἐπίσης ἡ εἰλικρινὴς ἀγάπη πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ, κατ' οὐδὲν ἐλαττώσει τὴν στοργὴν ἣν αἰσθάνεται πρὸς τὴν οἰκογενεῖάν του. Οἱ νεαροὶ πολῖται πρέπει νὰ προσέχωσι νὰ μὴ παρασύρωσιν ὑπὸ τῶν φαντασιοκόπων, τῶν παρακινούντων αὐτοὺς νὰ λησιμονῶσιν ὅτι ὀφείλουσι πρὸς τὴν πατρίδα των, τοὺς συμπολίτας των καὶ τὴν οἰκογενεῖάν των διὰ νὰ ἐπιδιώκωσι φιλάνθρωπι-

κόν ιδεώδες, ὅπερ ἄλλο δὲν εἶνε κατὰ βάθος εἰμὴ χίμαιρα ἐπικίνδυνος καὶ ἀντικατοπτρισμὸς ἀπατηλός. «Ὁ δαίνα φιλόσοφος ἀγαπᾷ τοὺς Ταρτάρους, διὰ νὰ μὴ ἔχη τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀγαπᾷ τοὺς γείτονάς του», εἶπεν ὁ Ρουσσώ. Τὸ βαθὺ καὶ ὀρθὸν τὸ βῆμα τοῦτο πρέπει πάντες εἰ πολιτῆται νὰ ἐνθυμῶνται, ὡς αἰεὶ εὐρίσκονται ἀπέναντι τῶν ἀποστόλων τούτων τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ ἢ τοῦ ἀλληλεθνισμοῦ, τῶν κηρυττόντων τὴν κατάργησιν τῆς πατρίδος, τοὺς ὁποίους ἐὰν εἰσηκούομεν, ἠθέλομεν καταλήξῃ εἰς τὴν βρβαρότητα ἢ εἰς τὸν ἀπεχθέστατον δεσποτισμὸν.

Ἄς ἀγαπῶμεν λοιπὸν τὴν πατρίδα, ἃς ἀγαπῶμεν αὐτὴν πάσῃ δυνάμει, ἃς ὑπηρετῶμεν αὐτὴν ὅσον ἐπιτρέπεται ἡμῖν καὶ ὅπως αὐτὴ ἀπαιτεῖ νὰ ὑπηρετῆται, τούτεστι ἐκπληροῦντες εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντα ἡμῶν ὡς ἀνθρωποι καὶ ὡς πολῖται, ὡς μέλη τῆς καθαυτοῦ οἰκογενείας μας καὶ ὡς μέλη ἅμα τῆς μεγάλης ἐθνικῆς οἰκογενείας. Οὕτω δὲ ἀληθῶς θὰ συντελέσωμεν εἰς τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς, εἰς τὴν ἐπαύξεισιν τῆς ἰσχύος τῆς, εἰς τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐημερίαν αὐτῆς.

Τὸ ἔξογον ἄρθρον, τοῦ ὁποῖου μετάφρασιν ἐπὶ τὸ συνοπτικώτερον παραθέτομεν κατωτέρω, ἐδημοσιεύθη ἐπ' ἐσχάτων εἰς ἔγγριστον γαλλικὸν περιοδικόν, γραφέν ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς Σορβόννης Γαβριὴλ Σεάγε (Gabriel Séailles). Ἐνεκα τῶν ἀναμφισβητήτων ἀληθειῶν, ἃς ἀναπτύσσει μετὰ περιστῆς δυνάμειος λόγου, καὶ ἔνεκα τοῦ κύρους δι' οὗ περιβάλλει ταύτας τὸ ἐπιφανὲς ὄνομα τοῦ γράψαντος, ἐνομίσαμεν ὅτι δὲν εἴχομεν ἀνάγκη ἄλλης τινὸς πειστικωτέρας ἀναπτύξεως τοῦ ἡμετέρου προγράμματος πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν, οὐδ' ἄλλης ἐνθουσιωδέστερας συνηγορίας ὑπὲρ τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ ὃν ἐπιδιώκει ἡ «Ἐθνικὴ Ἀγωγή», καὶ διὰ τοῦτο σπεύδομεν εἰς τὴν παράθεσιν αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου τοῦ πολυμαθοῦς καθηγητοῦ τῆς Σορβόννης, παραλείποντες μόνον μέρη τινὰ ὅπως ἄσχετα πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ ἐνδιαφέροντα ἀποκλειστικῶς τοὺς Γάλλους.

Σ. Γ. Δ.

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

[Κατὰ τὸν Γαβριὴλ Σεάγε]

Ἡ ἐθνικὴ ἀγωγή εἶνε ἔργον εἰς τὸ ὁποῖον πάντες οἱ δυνάμενοι ὀφείλουσι νὰ μὴ ὀκνῶσιν ὅπως συνεργάζωνται. Ὁ διδάσκαλος δὲν πρέπει νὰ πιστεύῃ ὅτι εἶνε ἀπομονωμένος. Ἀπαιτοῦμεν παρ' αὐτοῦ πολλὰ: τὴν ἀφιλοκέρδειαν, τὴν καρτερίαν, ἐπὶ πλέον δὲ τὴν ζέσιν τῆς καρδίας, τὴν εὐλικρινῆ ἀφοσίωσιν, ἄνευ τῶν ὁποίων πᾶσα διδασκαλία ἀποζητῆται καὶ καθίσταται νεκρὸν γράμμα. Ἀλλόκοτος ἀπλότης θὰ εἶνε νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι θὰ εὐρίσκοντο ἀνθρωποὶ ἱκανοὶ νὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ τοιοῦτου ζήλου δι' ἔργον, πρὸς τὸ ὁποῖον πάντες οἱ περὶ αὐτοὺς θὰ ἔμενον ἀδιάφοροι. Ὁ διδάσκαλος ἔχει ἀνάγκη νὰ γνω-

ρίζῃ ὅτι ὑποστηρίζεται, ὅτι δὲν ἐργάζεται μόνος, ὅτι ὅλοι συλλογίζονται καὶ συμπράττουσι μετ' αὐτοῦ. Ὀφείλομεν νὰ δρατῶμεθα πάσης παρουσιαζομένης εὐκαιρίας ὅπως τοῦ τὸ καθιστώμεν γνωστὸν, νὰ τοῦ ἐκδηλώσωμεν τὴν συμπάθειάν μας καὶ νὰ τὸν βοηθῶμεν εἰς τὸ ἔργον του. Δὲν πρέπει νὰ τὸν ἐπιβρῶνῶμεν αὐτὸν μόνον δι' ἐπαγγέλματος, ἀπαιτοῦντος τὴν σύμπραξιν πάντων. Θὰ σχηματίσῃ περὶ τοῦ ἔργου του τὴν ιδέαν ἢ ἡμεῖς θὰ ἐμβάλωμεν αὐτῷ, τὰ ἴδια ἡμῶν αἰσθήματα θὰ μεταδοθῶσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἢ θὰ τὸν παρακινῶσι νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθόν, ἢ θὰ τὸν ἐξωθῶσιν εἰς τὴν τυπικὴν μόνον ἐξάσκησιν τοῦ ἔργου του καὶ εἰς τὴν ἀποθάρρῃσιν. Δέον ἢ κοινὴ γνώμη νὰ ἐμψυχῶνῃ τὸ σχολεῖον. Ἀσμένως ἐπαναλαμβάνουσι οἱ πολλοὶ ὅτι τὰ Πανεπιστήμια διὰ τῶν γνώσεων προορισμὸν ἔχουσι ν' ἀποδίδωσιν εἰς τὸ ἔθνος σφαιρότερον περὶ ἑαυτοῦ συνειδήσιν, περὶ τῆς προεπουσίας αὐτοῦ ὁράσεως, περὶ τῶν τυχῶν του. Καὶ ὅμως διὰ τῶν διδασκάλων τῶν ἀποτετινομένων πρὸς τὰ παιδιὰ μετὰ κύρους δύνανται αἱ τοιαύται γνώσεις νὰ εἰσχωρήσωσι καὶ μέχρι τοῦ λαοῦ αὐτοῦ: διὰ τῶν διδασκάλων αἱ ιδέαι διοχετεύονται δύνανται νὰ κυκλοφορῶσιν εἰς ἅπαν τὸ ἔθνος, ν' ἀναμιχθῶσι μετὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ καὶ νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν φρόνησιν, τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ἀποφασιστικότητά του.

Τὸ σχολεῖον δὲν εἶνε δι' ἡμᾶς πολυτέλεια· δὲν εἶνε ὅ,τι ἦτο ἄλλοτε, ἔργον εὐσπλαγχνίας ἰδρυόμενον ὑπὸ τῶν προνομιούχων πρὸς μείωσιν τῆς πνευματικῆς πτωχείας. Τὸ σχολεῖον δι' ἡμᾶς εἶνε ἀνάγκη πρωτίστης τάξεως, ἐπιβάλλεται ὡς καθήκον, παρουσιάζεται ὡς τὸ μᾶλλον κατεπεῖγον τῶν συμφερόντων, ἢ ὑπαρξίς του δὲ ἀπορρεῖ ἐξ αὐτῶν τῶν θεσμῶν μας. Ἡ ἀμάθεια τοῦ πλήθους δὲν εἶχεν ἄλλοτε τόσας σοβρὰς συνεπειάς, διότι τότε ὁ λαὸς οὐδὲν εἶχε δικαίωμα, δὲν ἐπενέβαινε εἰς τὰς τύχας τῆς χώρας· ἦτο ἀπλῶς ἢ ἰσχυρὰ τυφλὴ μηχανή, ἢ διευθυνομένη ὑπὸ λογισμοῦ, ὃν ἦτο περιττὸν νὰ γνωρίζῃ. Οἱ ἐκλεκτοὶ ἐκυβέρνων καὶ τὸ ἔθνος ὑπήκουον. Ὑπὸ τοὺς σκεπτομένους καὶ τοὺς ἔχοντας θέλησιν, ἔκειτο στρωμὰ ἀνθρωπίνης ὕλης, μᾶζα ζοφερά καὶ παχεῖα, ἧτις εἰργάζετο, ἧτις ἤχητο καὶ ὑφίστατο τὰς συνεπειὰς μαριῶν, ὧν δὲν ἦτο ὑπεύθυνος, καθότι δὲν εἶχεν ἐπινοήσει ἢ ἐνεργήσει αὐτάς. Πλὴν σήμερον ὁ λαὸς παραπονούμενος κατὰ τῶν κυβερνῶντων αὐτόν, κατηγορεῖ ἑαυτόν. Πρέπει δὲ νὰ γινώσκῃ τὸ τοιοῦτο καὶ ἀποκείται εἰς τοὺς διδασκάλους νὰ τοῦ τὸ διδάξωσιν.

Ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις ἀνεγνώρισεν εἰς πάντα ἀνθρωπὸν δικαίωμα ἀπαράγραπτον ἐπὶ τῶν κοινῶν τυχῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Πλὴν, ὡς καλῶς γινώσκετε, διὰ νὰ εἶνέ τις ἀληθῶς ἀνθρωπὸς, δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ καλῆται οὕτω

καὶ νὰ ἔχη τὴν μορφήν καὶ τὸ σχῆμα ἀνθρώπου. Πάντες φεῦ! γινώσκουμεν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἀνθρωποὶ τεταπεινωμένοι, ἐξητυλισμένοι, ἀποκτηνωμένοι. Ὁ ἀνθρωπὸς δὲν διακρίνεται τοῦ ζῴου μόνον διότι ἀντὶ νὰ βρῶνται τετραπυδῆτι, μετὰ τὴν κεφαλὴν κάτω νεύουσαν, ἀνυψῆ ἀπεναντίας τὸ σῶμα, κατὰ τὴν ἐκφρασιν τοῦ ποιητοῦ, καὶ ἐπισκοπεῖ διὰ τοῦ βλέμματος τὸν εὐρὺν ὄριζοντα καὶ ἐγείρει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ ἕναστρον στερέωμα. Ἡ ἀγέρωχος αὕτη στάσις συμβολίζει μόνον τὴν ἐν τῷ νεωτέρῳ βίῳ ἐνεργεῖαν αὐτοῦ. Ἀντὶ νὰ ὑποδουλῶνται εἰς τὴν ἀνάγκην, νὰ ἐπαναλαμβάνῃ μηχανικῶς τὰς ἐξ ὀρμεφύτου πράξεις, νὰ διὰ τὴν ὄνειρῶδη βίον αὐτομάτου ὑπὸ τὴν ὄψιν τῆς ἐντυπώσεως τοῦ παρόντος, αὐτὸς ἀναμιμνήσκειται τοῦ παρελθόντος, προβλέπει τὸ μέλλον, ἐφευρίσκει νέους τρόπους ἐνεργείας, σκέπτεται περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πορείας καὶ τὴν κρίνει, ἔχει ἀντίληψιν καὶ θέλησιν. Ὁ ἀνθρωπὸς δὲν δύναται ν' ἀποκλεισθῇ τῆς σκέψεως, χωρὶς ν' ἀποκλεισθῇ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀφοῦ πᾶς ἀνθρωπὸς ἀναγνωρίζεται ὡς ἔχων δικαίωμα ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ὡς ἐλεύθερος πολίτης ἐλευθέρως πολιτείας, πᾶς ἀνθρωπὸς ὡσαύτως ἀναγνωρίζεται ὡς δικαιοῦμενος νὰ σκέπτεται. Τὸ δικαίωμα τῆς παιδείσεως συνδέεται μετὰ τὰ δικαίωματα τοῦ ἀνθρώπου. Εἶνε δικαίωμα θεμελιῶδες, οὕτινος ὁ ἀποξενούμενος ἀποξενούται ἑαυτοῦ.

Μετὰ τὸν ἄρθρον, ἔλεγεν ὁ Δαντών, ἡ πρώτη τοῦ λαοῦ ἀνάγκη εἶνε ἡ ἐκπαίδευσις.

Ἄλλ' ἡ ἐκπαίδευσις δὲν εἶνε μόνον δικαίωμα καὶ καθήκον δι' ἕκαστον· εἶνε καὶ ἐγγύτης διὰ πάντας· εἶνε ἢ μόνη ἡμῶν ἀσφάλεια, — ἢ μόνη ἐλπίς σωτηρίας. Πολῖται ἔθνους ἐλευθέρου, εἰμεθα πάντες ἀλληλέγγυοι. Ἡ ἀμάθεια τοῦ πλήθους εἶνε ὁ χειρίστος τῶν ἀπειλούντων πᾶσαν πολιτείαν κινδύνων. Διενεμήθημεν πάντες ἀνάμεσον μας τὴν κυριαρχίαν τὴν συγκεντρωμένην ἄλλοτε εἰς χεῖρας ἑνὸς μόνου. Δὲν ἀρκεῖ νὰ διακηρύττωμεν λαμπρὰς ἀρχὰς διὰ συνταγματικῶν χαρτῶν σοφῶς φιλοτεχνημένων· διὰ τῶν λόγων δὲν μεταβάλλονται τὰ πράγματα. Ὅπως τὰ ἦθη ἀναποκρίνονται εἰς τοὺς νόμους, ὅπως ἡ πραγματικότης μὴ ἀντιστρατεύεται εἰς τὰς μεγάλαις ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ βίου, δέον καθεῖς νὰ καταστῇ ἱκανὸς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν, ἅτινα πηγάζουσι ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπονεμηθέντων αὐτῷ δικαιωμάτων. Ὁ λαὸς δὲν εἶνε μόνον ἀπλοῦν ὄργανον, δύναμις τυφλῶς ὑπακούουσα, μηχανὴν πραγματοποιοῦσα ιδέαν ἢ αὐτὴ ἀγνοεῖ· εἶνε κύριος τῶν ιδεῶν του καὶ ὑπεύθυνος τῶν παραπτώματων του. Ἐὰν ἀποχωρισθῇ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τοῦ ἐξασφαλίζοντος τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς χρῆσιν, ἢ ἐλευθερία εἶνε ἔρμαιον τῆς ἰδιοτροπίας, φέρεται δὲ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε, μέχρι τῆς ἡμέρας

καθ' ἣν ἀποθαρρυνθεῖσα ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀπογοητεύσει, ἀπαρνεῖται ἑαυτήν. Ἀσφαλέστερον εἶνε τὸ φωτίζειν ἢ τὸ ἐξαπατᾶν τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ σχολεῖον ἀνήκει εἰς τοὺς ἡμετέρους θεσμούς, διότι ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευσις εἶνε ἢ λογικὴ συνέπεια τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, τὸ ἐπισφράγισμα τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀναποφύκτων συγκρούσεων καὶ διαφωνιῶν πρέπει τὸ ἔθνος νὰ εἶνε ἐφωδιασμένον δι' ἀρκετῆς φρονήσεως ὅπως καθοδηγῆται εἰς τὴν πορείαν καὶ τὴν ἐνεργεῖαν του, ἢ φρόνησις δὲ τοῦ ἔθνους σύγκριται ἐκ τῆς νοσημοσύνης, τῆς προνοίας καὶ τῆς ἀπαθείας τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ πολιτῶν.

Ἄς μὴ πλανώμεθα ὑπὸ ματαίων χιμαῖρων· τὸ σχολεῖον δὲν θὰ δημιουργῆσιν εἰς τὸ μέλλον τὴν ἰδεώδη κοινωνίαν, ὅπως καὶ σήμερον δὲν εἶνε αὐτὸ ὑπεύθυνον διὰ πάσας ἡμῶν τὰς συμφορὰς καὶ τὰ κρίματα. Γινώσκετε κάλλιστα τὰ ὄρια τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς δράσεώς του. Τὸ σχολεῖον δὲν δύναται νὰ παρίδῃ τὴν μετὰ τῆς οἰκογενείας σύμπνοιαν. Ἐχει ἀνάγκη τῆς συμπαθείας πάντων τῶν πεφωτισμένων πολιτῶν, τῆς συνδρομῆς τῶν ἀρίστων καὶ τῶν ἐξοχωτάτων, ἀλλ' εἰς αὐτὸ ἀνήκει νὰ μεταβάλλῃ βραδέως τὸ ἠθικὸν περιβάλλον καὶ νὰ καθιστᾷ αὐτὸ εὐνοϊκώτερον. Ἡ διδασκαλία τοῦ σχολείου δέον εἶναι ἀνάγκης νὰ εἶνε ἀπλουστάτη καὶ ὅπως στοιχειώδης· δὲν ὄνειροπολοῦμεν ν' ἀποκτήσωμεν λαὸν σοφῶν· ἀπαιτοῦμεν παρὰ τῶν διδασκάλων μόνον ν' ἀγωνίζωνται κατὰ τῆς ἀμαθείας, νὰ παράσχωσιν εἰς ἕκαστον ἀνθρωπὸν τὴν ἐλαχίστην ἐκείνην δόσιν τῆς σκέψεως, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει ἀνθρωπισμὸς, εἰμὴ μόνον κατὰ τὴν μορφήν καὶ κατὰ τὸ ὄνομα· ἀπαιτοῦμεν παρ' αὐτῶν νὰ μειώσωσι τὴν ἀνθρωπίνην ἠλιθιότητα, ἧτις συνεπάγεται κινδυνώδη οἴησιν, νὰ ἐμβάλωσιν εἰς τὸ ἔθνος τὴν ἀνάλογον δόσιν τῆς ὀρθοφροσύνης, τῆς φρονήσεως, τῆς προνοητικότητος· ἀπαιτοῦμεν πρὸ πάντων παρ' αὐτῶν νὰ ἐξεγείρωσι τὴν ἠθικὴν συνειδήσιν τοῦ παιδιοῦ, νὰ ἐντυπώσωσιν εἰς αὐτὸ τὴν συναίσθησιν τῆς ἰδίας ἀξιοπρεπείας, τὴν ἐννοιαν τοῦ καθήκοντος, ὅπερ ἔχει ἕκαστος πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους.

Τὸ κάλλιστον τῶν ἀριστοτεχνημάτων τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς, κατὰ Θερεϊανόν, εἶναι ἡ θεία αὐτῆς γλῶσσα, ἧτις καὶ μετὰ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἔθνους μένει ἀθάνατον μνημεῖον λογικῆς τελειότητος, εἰς ἣν δύναται νὰ προβῇ ἀνθρώπινος νοῦς. . . . Οὐδὲν ἔθνος ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ γλῶσσαν οὕτω τεχνικῶς καὶ ἐπιστημονῶς δεδημιουργημένην, διηρημένην δὲ εἰς διαλέκτους, ὧν ἕκαστη προέβη μέχρι κλασικῆς τελειότητος· οὐδὲν ἔθνος ἐφθέγγατο ποτε γλῶσσαν, ἧς ἢ ἐνόησεν νὰ ὑπάρχῃ τοσοῦτον ἀδιάρρηκτος ἐν μέσῳ τῆς ποικιλίας τῶν διαλέκτων.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΣΤΟΜΑΧΟΣ

Τί τρώγει εις άνθρωπος ζών 70 έτη.

"Οτι ο άνθρωπος τρώγει πολύ περισσότερον ή

"Ανθρωπος ζών 70 έτη τρώγει και πίνει 1280 φορές τόσον όσον εινε το σώμα του. — Η μικρά μορφή παριστά τον άνθρωπον και ο παρ' αυτόν γίγας εινε ο όγκος της τροφής.

όσον χρειάζεται δια να ζήση εινε αλήθεια, την όποιαν απέδειξαν πολλοί δεινοί φυσιολόγοι.

Πλήν άλλων ο Πεττεγκόφερ εν Γερμανία και

ο Ρισέ εν Γαλλία κατέδειξαν ότι κυριωτάτη άφορμή της δυσπεψίας, της ποδάγρας και πολλών άλλων άσθενειών εινε ή έλλειψις έγκρατείας πρό πάντων δέ ή πολυφαγία.

Μολονότι υπάρχουν και παραδείγματα τινα πολυφάγων ανθρώπων, είντινες έζησαν επί μακρά έτη, αλλά τούτο εινε εξαίρεσις του γενικού κανόνος της μακροβιότητος, όστις πρό παντός άλλου άπαιτεί τροφήν λιτήν και μετρίαν και άποχήν από των πνευματωδών ποτών και του είνου άκόμη, όταν ή πόσις αυτού λαμβάνη διαστάσεις άπολαύσεως.

Με άλλους λόγους ο άνθρωπος τρώγων και πίνων άφθόνως όχι μόνον δέν άσφαλίζει δια τούτου βίον μακρόν, αλλά καθιστά και συντομωτέραν την ζωήν, ήν προώριστα να ζήση.

Εν τούτοις πόση εινε τάχα ή τροφή ήν καταναλίσκει άνθρωπος πολιτισμένος και υγιούς κρέσεως εις το διάστημα ενός ολοκληρού βίου;

"Ας υποθέσωμεν ότι άνθρωπος τις έζησεν 70 έτη, κατά το διάστημα τούτο πόσον έφαγεν εν γένει και ειδικώτερον πόσον κρέας κτηνάλωσε, πόσον άρτον και άλλας διαφόρους ουσίας;

*

Εινε καταφανές ότι ο άνθρωπος αυτός όσον όλιγοφάγος και αν εινε καταναλίσκει κατά την διάρκειαν ζωής 70ετούς τροφάς, αίντινες συνενούμεναι εις εν άποτελοῦσι τεράστιον όγκον. "Αλλ' εις "Αγγλος επιστήμων ο "Εβερρετ ήθέλησε να καταστήση τούτο παραστατικώτερον δια σειράς εικόνων, εν αις λαμβάνων ως όρον συγκρίσεως ένα άνθρωπον παραθέτει κατ' αναλογίαν πρός το σώμα αυτού τάς τροφάς όσας καταναλίσκει.

Κατά τον επιστήμονα τούτον άνθρωπος υγιής και έχων καλήν όρεξιν, τρώγει και πίνει εντός 70 ετών 1280 φορές τόσον όσον εινε το βάρος του ίδιου αυτού σώματος, ήτοι, εάν ζυγίξη 65 όκάδας, καταναλίσκει στερεάς και υγρές τροφάς βάρους 84,200 όκάδων.

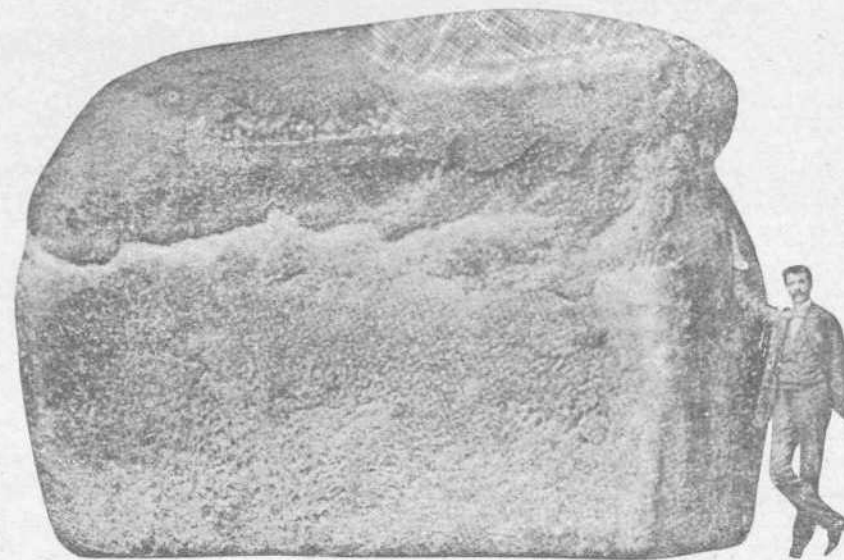
Εις την παρατιθεμένην εικόνα ή σύγκρισις καθίσταται μάλλον αισθητή. Η μικρά μορφή παριστά τον άνθρωπον και ή τεραστία μορφή του γίγαντος τον όγκον της τροφής. Ο άνθρωπος όηλαδή τρώγει 1280 φορές τον έαυτόν του!

*

"Ας έλθωμεν τώρα και εις μερικές λεπτομερείας:

Πόσον άρτον τρώγει ο άνθρωπος εις διάστημα 70 ετών;

Ο "Αγγλος επιστήμων υπολογίζει τον όγκον αυτού τόσον ώστε θα ήδύνατο να γεμίση έμβυχόν άποθήκης 400 κυβικών μέτρων, παριστά δέ την αναλογίαν του ανθρώπου πρός τον καταναλισκόμενον άρτον δια της παρατιθεμένης εικόνας.

Πόσον άρτον τρώγει ο άνθρωπος. — Ο τεράστιος αυτός όγκος εινε ο καταναλωθείς άρτος εν σχέσει πρός το ανθρώπινον σώμα.

"Ως πρός το κρέας δια να έννοήση τις την αναλογίαν ως έρίψη εν βλέμμα επί της εικόνας του βοός και ως συγκρίνη αυτήν πρός το επί της βάχεως του καθημένον μικροσκοπικόν νήπιον.

Ο βοῦς εινε ο όγκος του κρέατος τον όποιον τρώγει ο άνθρωπος καθ' όλην του την ζωήν, ο δέ άνθρωπος αυτός εινε το νήπιον.

Με άλλους λόγους επί τη υποθέσει ότι ο άνθρωπος τρώγει μόνον βόειον κρέας, το κρέας αυτό άποτελεί φανταστικόν βοῦν έχοντα ύψος 5 μέτρων και βάρος 15,000 όκάδων περίπου.

*

"Αλλά και άλλας ουσίας καταναλίσκει ο άνθρωπος κατ' έλαχίστας, σχεδόν μηδαμηνάς ποσότητας. Και όμως αύται άποτελοῦσιν όγκον, τον όποιον δέν εινε δυνατόν να φαντασθώμεν.

Τιαύτη ουσία εινε το άλας. Πόσον άλας τρώγει ο άνθρωπος όσον και αν άλατίξη τά φαγητά του;

Ο "Αγγλος εξαγάγει εκ των στατιστικῶν έρευνῶν του ότι το άλας το όποιον χημικώς περιέχεται εν γένει εις την τροφήν ενός ανθρώπου εινε περίπου 20 όκάδες κατ' έτος. "Ωστε

εις διάστημα 70 ετών ο άνθρωπος κατηνάλωσε 1400 όκάδας άλατος· τόσον δηλαδή όσον άρκει δια να κατασκευασθῶσι δέκα αγάλματα ίσα πρός το ανθρώπινον άνάστημα. Και ο Γάλλος άρθρογράφος της Revue des Revues, όστις επέξηγη τάς παραστατικάς αύτάς εικόνας του "Αγγλου, υπενθυμίζει την μεταμόρφωσιν της γυναικός του Λώτ εις στήλην άλατος και λέγει άστειυόμενος ότι ο άνθρωπος τρώγει εις την ζωήν του δέκα ολο-

κλήρους και άκεραίας γυναικας του Λώτ!

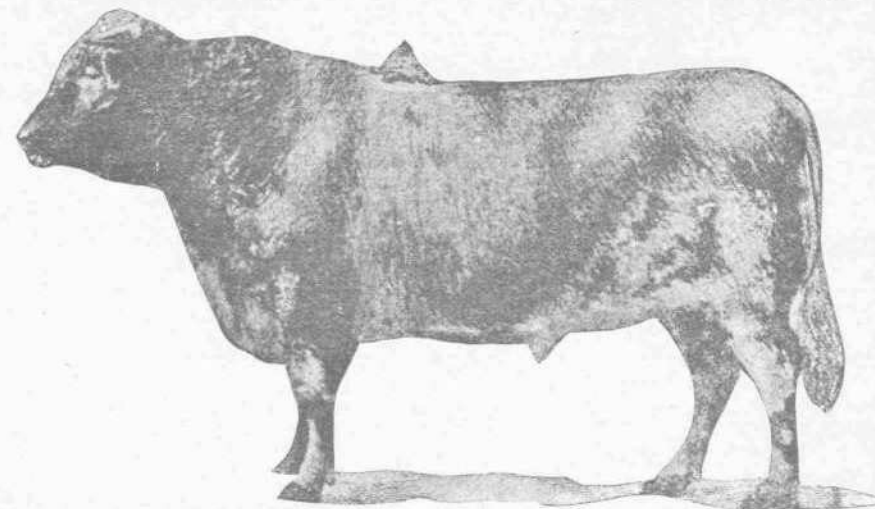
"Αν ο άνθρωπος υποτεθῆ ίχθυοφάγος, τρεφόμενος αποκλειστικῶς δι' ίχθύων και τρώγων 100 μόνον δράμια καθ' εκάστην εις διάστημα 60 ετών από του 10ου έτους μέχρι του 70ου της ηλικίας του θα έτρωγε Καρχαριαν ζυγίζοντα 5,500 όκάδας! "Αν δ' έτρέφετο μόνον δια δύο αυγῶν καθ' εκάστην θα έτρωγεν εις το διάστημα των 60 ετών 43,800 αυγά.

*

"Αλλά μόνον τρώγει ο άνθρωπος, μήπως δέν πίνει; Εκτός τούτου οί πλείστοι των άνδρῶν και καπνίζουσι.

Πόσον πίνει λοιπόν και πόσον καπνίζει; Θα το ιδώμεν και αυτό προσεχώς.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

Πόσον κρέας τρώγει ο άνθρωπος. — Το επί των νώτων του βοός νήπιον παριστά την αναλογίαν του ανθρώπου πρός το καταναλωθέν κρέας.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

1798 - 1898

ΟΡΗΓΑΣ

ΔΡΑΜΑ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΡΗΓΑΣ.—ΠΑΝΤΑΖΗΣ.—ΣΥΝΤΡΑΧΙΟΣ, ΙΑΤΡΟΣ.—ΑΡΓΕΝΤΗΣ, ΕΜΠΡΟΣ.—ΚΑΠΕΤΑΝ ΣΤΑΘΗΣ.—ΠΑΠΑ ΚΟΣΜΑΣ.—ΦΩΤΙΟΣ, ΔΙΔΑΧΚΑΛΟΣ.—ΣΚΟΥΦΑΣ.—ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ.—ΔΕΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΑΥΣΗΡΙΑΚΟΣ.—ΑΥΓΗ, ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΣΤΑΘΗ.—Η ΜΑΜΜΗ ΤΗΣ.—Ο ΠΑΣΑΣ ΠΑΣΒΑΝΟΓΛΟΥΣ, ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ.—Ο ΜΑΡΑΔΗ ΠΑΣΑΣ.—Ο ΦΡΟΥΡΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΒΣΛΙΓΡΑΔΙΟΥ.—ΑΛΗΕ, ΛΙΠΟΤΑΚΤΗΣ.—ΔΕΙΩΜΑΤΙΚΟΣ—ΔΥΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΩΤΗ

Δωμάτιον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καπετάν Σταθῆ.

ΣΚΗΝΗ Α'

Ἡ ΑΥΓΗ, ἡ ΜΑΜΜΗ τῆς.

ΑΥΓΗ (δάκτυλα).

Λέγε λοιπόν, μαμμίτσα μου. Θυμᾶσαι ποῦ ἔχεις μείνει; Ἐκεῖ ποῦ ὁ μέγας ναύαρχος ὁ Λάμπρος ὁ Κατσόνης τοῦ γείτονά μας Σοφριανῷ ἀγάπησε τὴν κόρη, κ' ἔληθε μὲ δόξες καὶ τιμὲς—

ΜΑΜΜΗ

Τόσες φορές σου τὰ εἶπα.

ΑΥΓΗ

Λέγε γιὰ νὰ θυμώμαστε. Τὰ λόγια σου μοῦ φέρνουν σὰν λάμψη καὶ σὰν ἄρωμα πέρα ἀπὸ τὸ νησί μας καὶ λησμονῶ πῶς εἴμεθα ποῦλιὰ ξενιτεμένα στὴν πόλι αὐτὴ τῆ μακρινῆ, στὴν Ἰακκουμένη Βιέννη.

ΜΑΜΜΗ

Αὐγὴ μου, ἐδῶ τοῦλάχιστον στὸ προσκεφάλι γέρνει τὴν κεφαλὴ σου ξένοιαστη. Τὰ χέρια τοῦ τυράννου, ποῦ σφάζουνε κ' ἀρπάζουνε δὲν φθάνουν ἐδῶ πέρα.

ΑΥΓΗ

Τὸ ξεῦρω, ἔχεις τὸ δίκιο σου, ἀλλ' ὅμως ἡ καρδιά μου ἐκεῖ πετᾷ, πλανᾷ ἐκεῖ, στὴν ποθητὴ πατρίδα. Ὅσα κ' ἂν ἔχη ἀγαθὰ ὁ ἄνθρωπος στὰ ξένα, στερεῖται τὸ καλῆτερο. Κ' ἐγὼμαὶ εὐτυχημένη, ἐδῶ νὰ ζῶ μαζί μὲ σέ, μαζί μὲ τὸν πατέρα καὶ μὲ τοὺς φίλους τοὺς καλοὺς.—Ἄχ καὶ νὰ εἴμποροῦσα ὅλους σας νὰ σᾶς ἔπαιρνα νὰ πάγω στὴν πατρίδα!

ΜΑΜΜΗ

Τι ἔχεις νὰ θυμᾶσ' ἐκεῖ; Δέκα χρονῶν δὲν ἦσαν, σὰν βγήκεν ὁ πατέρας σου μαζί μὲ τὸν Κατσόνη, νὰ πολεμήσῃ τὴν Τουρκία. Τὰ δυὸ του τὰ καρδιά, ποῦ τ' ἀγαθὰ τοῦ Ἀβραάμ μᾶς ἔφεραν στὸ σπίτι, τ' ἀρμάτωσε καὶ τάκαμε ξεφτέρια τοῦ πολέμου.

Κι' ὁ τυράννος γιὰ ἐκδίκησι τῆ μάχης σου σκοτόνει, σκοτόνει ταδεράκια σου, τ' ἀθῶα τ' ἀγγελούδια—τὸ πῶς ἐσώθηκες ἐσύ, ἕνας Θεὸς τὸ ξεῦρει.

Ἄχ!—κι' ἀπὸ τότε ὡς σήμερον ὅκτω χρονῶν μαρτύρια, ὡς ποῦ ὁ Θεὸς εὐδόκησε κ' ἐκάλεσεν ὁ Ρήγας κοντά του τὸν πατέρα σου.—Ἀλλὰ ποῦ τρέχει ὁ νοῦς σου; Τὸ μάτι σου τὸ βλέπω ἐδῶ, σ' ἐμένα στυλωμένο,

ἀλλ' ἡ ματιὰ του κάπου ἄλλου μοῦ φαίνεται πῶς λείπει.

ΑΥΓΗ

Ἐμπρός μου βλέπω τὸν καιρό, ποῦ κάτω στὸ νησί μου τοῦ Ρήγα τὸ πρωτάκουσα τ' ἀθάνατο τραγοῦδι. Εἴμουν παιδί, δὲν ἔνοιωθα τὰ οὐράνια του τὰ λόγια, ἀλλ' ἡ καρδιά μου ἀνοίγετο, βαθιὰ συγκινημένη, σὰν νὰ περνοῦσε ἀπάνω τῆς τοῦ Πάσχα ἡ ἀγιότης.—Ποῖς τότε νὰ μοῦ τῶλεγε, πῶς θεν' ἀξιονόμουν νὰ τὸν γνωρίσω;—

ΜΑΜΜΗ

Ἄμποτε νὰ τοῦ χαρίζῃ χρονία ὁ Παντοδύναμος Θεός!

ΑΥΓΗ

Εὐτυχισμέν' ἡ μάχης ποῦ τὸν ἐγέννησε! Χαρὰ στὴ χώρα ποῦ καυχᾶται στὸ δοξασμένο τέκνον τῆς!

ΜΑΜΜΗ (προσβλέπονσα ἐταστικῶς τὴν Αὐγὴν).

Αὐγὴ μου, σὲ κοιτάζω, κ' ἔχω μιὰ λύπη στὴν καρδιά.—Σὲ βλέπω μαραμμένη, ἐγλώμισεν ἡ ὄψι σου ποῦ ἦταν σὰν τὸ ρόδο. Τί ἔχεις; Τὸν πατέρα σου κἂν δὲν τὸν συλλογιέσαι; οἱ ζάλες δὲν τὸν φθάνουνε ποῦ ἔχει στὸ κεφάλι, καὶ θέλεις μὲ τὴν ἔννοια σου—

ΑΥΓΗ

Γιὰ μὲ ν' ἀνησυχῆσῃ δὲν θὰ τοῦ δώσω ἀφορμὴ.

ΜΑΜΜΗ

Νομίζω πῶς ἀκούω τὸ βῆμά του.—Χαρούμενη τὴν ὄψι σου νὰ δεῖξῃς.

ΣΚΗΝΗ Β'

Ἡ ΑΥΓΗ, ἡ ΜΑΜΜΗ τῆς, ὁ ΚΑΠΕΤΑΝ ΣΤΑΘΗΣ

(Ὁ Καπετάν Σταθῆς εἰσέρχεται σύννοος, βηματίζει καὶ ἴσταται μονολογῶν, χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς γυναῖκας).

ΣΤΑΘΗΣ

Ἄν ὁ παστὴρ Πασβάνογλους ἐχθρὸς μας ἐκηρύχθη, ὡς λέγουν—ἂν μᾶς πρόδωκε!—Ἔρχεται ἐκεῖθε ὁ κτύπος, ποῦ δὲν τὸν περιμέναμεν. Κατάρτα κ' ἁμαρτία!—Καὶ ὅμως εἶνε ἡ συγχωρὸς ὁ Ρήγας; ἡ καρδιά του εἶνε μεγάλη.—Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξηγήσω πάλι τοῦ Περραιβοῦ τὴν ἄρρητα; Εἶν' ἕνας μῆνας τώρα, ποῦ πῆγε στὸν Πασβάνογλου. Τί ἔγεινε;

ΑΥΓΗ (πλησιάζουσα).

Πατέρα!—

ΣΤΑΘΗΣ (μὴ ἀκούων).

Ἄν εἶνε προδοσία—

ΑΥΓΗ (ἐντρομος).

Τί; τί εἶπες;

ΜΑΜΜΗ (ἐπίσης).

Προδοσία;

ΣΤΑΘΗΣ (στρεφόμενος ἀποτόμως).

Τί θέλετε;

ΑΥΓΗ

Ἐσοτόμισες μιὰ λέξι.—Τί συμβαίνει;

ΣΤΑΘΗΣ

Τί θεὸς νὰ μάθῃς; τί ζητεῖς μὲς' στῶν ἀνδρῶν τὰ ἔργα; Τὸ σπίτι μόνον κοιτάξε.

ΑΥΓΗ

Ἄλλοίμονο στὸ σπίτι, ποῦ ἡ γυναῖκα ξένοιαστη καὶ ξένη χαμαρόνει, ἐνῶ νὰ ζῆσι πρόκειται ἢ νὰ χαθῇ ὁ ἄνδρας.

ΣΤΑΘΗΣ

Ἄφῃστέ με—

ΑΥΓΗ

Τί φοβερὰ γιὰ μιὰ γυναῖκα χρονία!

ΣΤΑΘΗΣ

Σὲ τέτοια χρονία ἡ ἔννοια σας εἶνε βαρεῖα στὸν ἄνδρα—θεὸς νὰ μ' ἀκούσῃς, πεθερὰ; τὴν ἐγγονὴ σου πάρε καὶ σῦρε στὴν πατρίδα μας.

ΑΥΓΗ

Πῶς μ' ἀδικεῖς, πατέρα.

ΜΑΜΜΗ

Ἡ πεθερὰ κ' ἡ κόρη σου, παιδί μου, ἂν σ' ἐνοχλοῦνε, ἡσύχασε, κ' εἶν' ἔτοιμες νὰ φύγουν, ὅταν θέλῃς—

(μὲ παράπονον)

καὶ δὲν πειράζει ἂν κάτω ἐκεῖ τὲς περιμένει ὁ Τούρκος. (ἀναχωρεῖ).

ΣΚΗΝΗ Γ'

Ἡ ΑΥΓΗ, ὁ ΚΑΠΕΤΑΝ ΣΤΑΘΗΣ

ΑΥΓΗ (περιπτυσσομένη τὸν πατέρα τῆς)

Ὅχι! ἐδῶ στὸ πλάγι σου, στὴν ἀγκαλιά σου μέσα—κι' ὁ κόσμος ἂν ἀνατραπῇ, στιγμή δὲν θὰ δειλιάσω! Ἴδιοι μὲ σένα κίνδυνοι μ' ἐμέστωσαν κ' ἐμένα, φωτιά τῆς ἴδιας συμφορᾶς κ' ἐμένα μ' ἔχει βιάψῃ.

ΣΤΑΘΗΣ

Αὐγὴ μου—κόρη μου γλυκειά! κ' ἐγὼ μαζί μας πάντα σὲ θέλω! Μέσα στὲς βαρεῖες φροντίδες τῆς ζωῆς μου, μὲ ξεκουράζει ἡ ὄψι σου, φαιδρῶνει τὴν καρδιά μου.—Ἀλλὰ τὸ ξεῦρεις—γύρω μας κοιμοῦνται τρικυμίες, ἔτοιμες στὸ κεφάλι μας κάθε ὥρα νὰ ξεσπάσουν.

Ἔργα μεγάλα κίνδυνοι τ' ἀκολουθοῦν μεγάλοι.—Τώρα δὲν εἶνε τίποτε—μιὰ ὑπόψια μόνον—Ἔσαι καθὼς τὸ ἀγαλμα τῆς Πίστεως ποῦ στέκει ἀμίλητο στὴν ἐκκλησιά, ὅπου οἱ συνωμῶται συνάζονται καὶ μελετοῦν τὸν ἅγιο σκοπὸ των. Ὅσα ὡς τώρα ἤκουσες, μὲ πίστι φύλαξέ τα, ἀλλ' ὅσα δὲν ἐγνώρισες, μὴ θέλῃς νὰ τὰ μάθῃς.

ΑΥΓΗ

Ἴδου κ' ἐγὼ τὰ χέρια μου σταυρώνω καὶ σωμαίνω.

ΣΤΑΘΗΣ

Τέτοια σὲ θέλω, κόρη μου.

ΑΥΓΗ

Δὲν ἦμουν τέτοια πάντα;

ΣΤΑΘΗΣ

Ἔλα κοντά μου κάθισε, μαζί μου νὰ μιλήσῃς, τῆς λευθερίας ὁ πόλεμος προτοῦ νὰ μᾶς χωρίσῃ.

ΑΥΓΗ

Ἦλθε λοιπόν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου;

ΣΤΑΘΗΣ

Πλησιάζει.

ΑΥΓΗ

Τρομάρας καὶ χαρὸς μαζί ἀνατριχίλα νοιώθω—Κάποτε μοῦ διηγοῦσθε στῆς μοναξιάς τὲς ὥρες, ὅτι συχνὰ τὰ ὄπλα των ἀδράξαν οἱ γονιοί μας, ἀλλ' ὅμως δὲν κατώρθωσαν ἐλευθεροὶ νὰ γίνουν.

ΣΤΑΘΗΣ

Συχνὰ τὴν ἀλυσίδα του θὰ σείσῃ τὸ λιοντάρι, ὡς νὰ τὴν σπᾶσῃ μιὰ φορὰ.

ΑΥΓΗ

Κ' ἔχετε σεῖς ἐλπίδες ἀπ' τοὺς γονιοὺς μας πλειότερες;

ΣΤΑΘΗΣ

Ἔχομ' ἐμεῖς τὸν Ρήγα! τὴν Ἐταιρίαν ἔχομε, τὸ θαυμαστὸ των ἔργον. Στὴ σκέπη τὴν ἁγία τῆς μικροὶ μεγάλοι νοιώθουν μὲς' στὴν καρδιά των τὴν ὁρμὴ, ποῦ καταργεῖ τυράννους! (ἐγείρεται)

Ἀπὸ τῆς Ἐταιρίας μας τὴν Ἐκκλησιὰ μιὰ μέρα τοῦ Πάσχα θενὰ πάρωμεν τὴν ἱερὴ λαμπάδα, τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως νὰ δώσωμε στὸ Γένος!

(λαμβάνει τὸ κάλυμμά του)

ΑΥΓΗ (ἐγείρεται).

Σῦρε—σὲ βλέπω ἀνήσυχο.

ΣΤΑΘΗΣ

Αὐγὴ, δὲν σοῦ τὸ κρύβω (φεύγων, ἴσταται εἰς τὸ κατώφλιον)

Ἀλήθεια, τὸ λησμονῆσα. Ἐχθὲς ὁ Μαργαρίτης ἀπ' τὸ Τριέστι ἔφθασε. Φρόντισ' ἐδῶ ἂν ἔλθῃ, νὰ τὸν ὑποδεχθῆς καλά. Μᾶς δέχτηκε κ' ἐκεῖνος μ' εὐγένεια στὸ σπίτι του. Ἄν θέλῃ νὰ προσμένῃ, ἐλπίζω πῶς ὀγλήγορα θὰ στρέψω. Πάω στοῦ Ρήγα. (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Δ'

Ἡ ΑΥΓΗ μόνη.

ΑΥΓΗ

Στοῦ Ρήγα!—μόνο σ' ὄνομα πῶς ἡ καρδιά μου τρέμει, ἀλλ' εἰς κανένα δὲν τολμῶ τὰ βᾶθη τῆς ν' ἀνοίξω. Ὅταν μισῆς κ' ἐχθροῦσαι, γυρεύεις νὰ τὸ κρύψῃς; τὸ μῖσος εἶνε κόλασις καὶ στέργει τὸ σκοτάδι.

Ἄλλ' ὅταν ἀγαπᾶς, ποθεῖς νὰ εἰπῆς τὸν ἔρωτά σου, γιὰ τὴν ἀγάπ' εἶνε χαρὰ καὶ θέλει φῶς καὶ λάμψη. Ποῦ νᾶξευρεν!—ὄχι, ποτέ, ποτέ νὰ μὴν τὸ μάθῃ! Μὲς' στὴ μεγάλη του καρδιά, ποῦ τὴν περικυκλόνει μὲ τὴν αἰωνία φλόγα τῆς ἁγάπης τῆς πατρίδος, θνητῆς ἀγάπης πῶς μπορεῖ ν' ἀνθίσῃ τὸ λουλούδι; Ψυχῇ, ποῦ τόσο ἐμέθησε στῆς λευθερίας τὸν ὕμνο, πῶς θεν' ἀκούσῃ μιὰς καρδιάς ἐρωτικὸ τραγοῦδι;

Ἔ Ρήγα, σύ, ποῦ ἡ πατρὶς λατρεύει καὶ θαυμάζει! μαζί μὲ τὸ θυμιάμα ποῦ καίει γιὰ σένα ἐκεῖνη, δέξου τὸ μύρο τὸ χρυφὸ τῆς ταπεινῆς καρδιάς μου. Σ' ἀγάπησα σὰν ἦρωα, ποῦ ἀτρόμητος πηγαινέι νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του—ὠραία βασιλοπούλα—ἀπὸ τὸ δράκο τυράννο, ποῦ χρονία τὴν παιδεύει! Ναι, μὲ λατρεῖα σ' ἀγαπῶ, γιὰ τὴν μὲς' στὴν καρδιά σου οἱ πάθοι οἱ ἀγιώτεροι μυροβολοῦν τοῦ Γένους!

(ἴσταται ἐπὶ μικρὸν ὡς ἐν ἐκστάσει. Εἶτα τείνει τὸ οὖς πρὸς τὴν Θύραν)

Νομίζω, μὲ τὴν μάμμη μου λαλεῖ ὁ Μαργαρίτης—Ἄχ, πῶς δὲν ἤθελα κανεὶς νὰ μ' ἐνοχλήσῃ τώρα, κ' ὁ Μαργαρίτης μάλιστα. Τὸν ἔχω καταλάβει τὸν Ρήγα δὲν τὸν ἀγαπᾷ. Συχώρια με, θεέ μου, ἀλλ' εἶνε σκοτεινὴ ψυχῇ.—Ἴδου τον. (ὁ Μαργαρίτης εἰσέρχεται καὶ τείνει πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα).

ΣΚΗΝΗ Ε'

Ὁ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ, ἡ ΑΥΓΗ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Μὲ χαρὰ μου

σ' ἐπαναβλέπω σήμερον, Αὐγὴ.

ΑΥΓΗ

Ἄπ' τὸν πατέρα
τὸν ἐρχομό σου ἔμαθα.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Ναί, ἦλθα χθές τὸ βράδυ
ἀπ' τὸ Τριέστι.

ΑΥΓΗ

Βέβαια γιὰ ὑποθέσεις.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Ἄχι
καὶ ναί. Ὑποθέσεις μεγάλη καὶ σπουδαία
ἐδῶ μὲ φέρνει. Ζήτημα χαρᾶς ἢ δυστυχίας.

ΑΥΓΗ

Νὰ ἐπιτύχης εὐχομαι.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Ἄρκει νὰ τὸ θελήσης.

ΑΥΓΗ

Ἐγώ; καὶ τί μπορῶ ἐγώ;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Τὸ πᾶν! —

(καθ' ἑαυτὸν)

Καρδιά μου, τόλμα! —

(περιπαθῶς πρὸς τὴν Αὐγήν)

ἦλθα γιὰ σένα! —

(Ἡ Αὐγή ὀπισθοχωρεῖ)

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Ἐπέρασε καιρὸς καὶ δὲν σὲ εἶδα,
σὲ λαχταροῦσα κ' ἔπαθα. Σὺ ὅμως, ἄχ, τὸ βλέπω,
τὴ γνώμη σου δὲν ἄλλαξες. Οὔτε ὁ χωρισμὸς μας,
οὔτ' ἡ ἀγάπ' ἢ φλογερὴ καὶ τὰ παράπονά μου
δὲ μπόρεσαν τὴν πέτρινη καρδιά σου νὰ μαλάξουν.

(Ἡ Αὐγή, κάτω νεύουσα, ἴσταιται ὀρθία παρὰ τὴν
τράπεζαν, ἐφ' ἧς στηρίζει τὴν χεῖρά της)

Καὶ ὅμως ἦτον ἐποχὴ, ποῦ ἤλπιζα. Θυμᾶσαι;
Ἦταν οἱ μέρες οἱ χρυσῆς, ποῦ ἦλθες στὸ Τριέστι
μαζὶ μὲ τὸν πατέρα σου. Θλιμμένους καὶ διωγμένους
σὲς δέχθηκα στὸ σπίτι μου. — Νομίζω πῶς σὲ βλέπω.

Ἐλεγεν ὁ πατέρας σου τὰ δυστυχήματά σας,
καὶ στάλαζε τὸ δάκρυ σου στ' ὄρατο πρόσωπό σου,
ποῦ ἐφαίνετο γλυκύτερο στὸν πόνο τῆς ψυχῆς σου. —
Σ' ἀγάπησα μὲ τὴ γλυκεῖα κι' ἀόριστην ἐλπίδα
τοῦ πρώτου πάθους τῆς καρδιᾶς. Ἄχ, μὴ με ἀπελπίσης!
Ἄνοιξ' τὰ χεῖλιά τὰ γλυκὰ νὰ γιάνης τὴν καρδιά μου.

ΑΥΓΗ

Λυποῦμαι πῶς ὁ λόγος μου χαρὰ δὲν θὰ σοῦ φέρῃ.
Εὐγνωμοσύνη σοῦ χάσω κ' ἐγὼ καὶ ὁ πατέρας,
ἀλλὰ μ' ἀγάπη δὲν μπορῶ τὸ χρέος νὰ πληρώσω.
Ὅτι στὴν ἐξουσία μου δὲν εἶνε νὰ σοῦ δώσω,
μὴν τὸ ζήτη. — Ἄς ἔχωμεν φίλιαν — τὴν ἀγάπην
δὲν ἔχεις θελήσιν ἀνδρὸς γιὰ νὰ τὴν λησμονήσης;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ (πικρῶς).

Μέσ' στὴν καρδιά σου βέβαια δὲν βρίσκεις τίποτ' ἄλλο
γιὰ μένα, παρὰ συμβουλή. — Μεγάλη καλοσύνη!
Καὶ ὅμως ἔχεις δίκαιον, νὰ λησμονήσω πρέπει.
Ὡ, μὴ σε μέλη! ἄργότερα καὶ τοῦτο θέλει γίνεαι.
Ἄλλ' ὄχι τώρα. Χθεσινὴ ἀκόμ' εἶν' ἡ πληγὴ μου. —
Τόσο σκληρὸ μοῦ φαίνεται γιὰ πάντα νὰ σὲ χάσω,
ὥστ' ἡ καρδιά μου ἢ ἀρρωστητὴ τὴ δύναμι δὲν ἔχει,
μ' ὄλη τῆς τὴν ἀπελπίσι, ν' ἀφήσῃ τὴν ἐλπίδα! —
Σκέψου καλῆτερα. Γιὰ σέ, γιὰ τὸν γονιό σου, κόρη,
μὴ μ' ἀποστρέψῃς! — Ἄκουσε, εἶσαι φτωχὴ καὶ ξένη.

Σοῦ δίνω τὴν ἀγάπη μου, τὰ πλούτη μου σοῦ δίνω,
νὰ ζήσης σὰν ἀρχόντισσα ποῦ εἶσαι μαθημένη. —

ΑΥΓΗ

Καὶ τὴ φτωχότερη καρδιά, ὦ, δὲν τὴν ἀγοράζουν
ὄλοι τοῦ κόσμου οἱ θησαυροί! — Τὰ πλούτη σου νὰ τᾶχης.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Θὰ δώσω στὸν πατέρα σου καρδίαν ν' ἀγοράσῃ —

ΑΥΓΗ (ὕπερηφάνως).

Ὅσα γιὰ τὴν πατρίδα του θυσίασεν ἐκεῖνος
νομίζεις πῶς θὰ τὰ δεχθῇ ἀπὸ ἀνθρώπου χεῖρι;
τὸ χρῆμα μόνον τὸ ἱερό τοῦ Γένους καὶ ὁ Ρήγας
θὰ τὸν ὀπλίσουν μιά φορά γιὰ τὴν πατρίδα πάλι.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ (ἀναπηδήσας ὡς πληγείας).

Αὐτὰ τὰ λόγια βέβαια δὲν εἶνε ἰδικά σου!
Ποῖός ἦτο, ποῖός ὁ δάσκαλος ὅπου σοῦ τᾶχει μάθη; —
Εἶνε λοιπὸν ἀληθινὰ τὰ προαισθημάτά μου,
πῶς κάποιος ἄλλος ἔκλεψε τὸ μύρο τῆς καρδιᾶς σου; —
Πλάνες ἐλπίδες, φύγετε!

ΑΥΓΗ

Τί ἐννοεῖς; τί λέγεις;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Τίποτε, κόρη. Μ' ἐννοίω, μοῦ ἀπαντᾷ ἡ καρδιά σου,
ποῦ ὀρμητικὸ τὸ αἷμά σου στὸ πρόσωπό σου στέλλει.
Βλέπω σ' αὐτὸ τὴν τύχη μου, μὰ καὶ τὸ μυστικὸ σου.

ΑΥΓΗ

Δὲν ἐννοῶ τὰ λόγια σου.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Δὲν θέλεις νὰ τὰ νοιώσης. —

Ὅτι σοῦ εἶπα σήμερα, λησμονήσέ το πλέον.

(βηματίζει ἐν ταραχῇ καὶ ἰστάμενος παρὰ τὴν
τράπεζαν, λαμβάνει τὸ ἐπ' αὐτῆς βιβλίον καὶ τὸ κλείει)

Ἦτον βιβλίον πῶκλεισε καὶ δὲν θ' ἀνοιξῇ πλέον.

(ἐπαναθέτων αὐτὸ παρατηρεῖ τὴν ἐπιγραφὴν)

Ἐγεις ἐδῶ «τῶν Ἀλπεῶν τῆ Βοσκοπούλα», βλέπω.
Τοῦ Ρήγα τοῦ μεταφραστοῦ χρυσοδεμένο δῶρον.

ΑΥΓΗ

Εὐχάριστα περῶ μ' αὐτὸ τῆς μοναξιάς τὲς ὥρες.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ (μὲ πικρὰν εἰρωνείαν).

Γιὰ τὰ κοράσια ταιριαστὸ κι' ὄρατο παραμῦθι,
καὶ τὸ μετέφρασεν αὐτὸ μεγάλος πατριώτης.

Ἔργα μεγάλα ἀληθινὰ γιὰ σκλαβωμένον ἔθνος!

(τὸ εἶπαι ἐπὶ τῆς τραπέζης)

Βιβλίον τῆς ἐξοικτικῆς γαλήνης κι' ὀκνηρίας.

ΑΥΓΗ (θεομῶς).

Νομίζω πῶς σὲ μιά καρδιά πολὺ καλὰ ταιριάζουν
ὁ ἔρωσ τῆς ἐλευθερίας κι' ὁ πόθος τῆς γαλήνης.
Στὸν νοῦ του ὁ ἐλευθερωτὴς ποῖον ἄλλο σκοπὸν ἔχει,
παρὰ τὴν εὐτυχία μας στοὺς κόλπους τῆς εἰρήνης;
Τί ὄνειρο γλυκύτερο τοὺς δούλους νανουρίζει;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Ἄλλὰ γλυκὰ ὄνειράτα καὶ στίχοι καὶ τραγοῦδι
τὴν λευθεριά δὲν φέρνουνε τὴν ἀνδρογεννημένη!

ΑΥΓΗ

Πῶς φαίνεται πῶς ἔζησες μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα!
(ἐν ἐξάψει)

Τὴ δύναμι τοῦ τραγουδιοῦ τοῦ Ρήγα ἐκεῖ θὰ μάθης
νὰ μὴν τῆνε περιφρονῆς! Ἐκεῖ θὰ ἰδῆς τὴν φλόγα,
ἐκεῖ τὸν ἐνθουσιασμὸ τὸ θεῖο πῶχει ἀνάψῃ

στὰ στήθη τὸ τραγοῦδι του. Καὶ τότε θὰ πιστέψης,
πῶς μέσ' ἀπὸ τοὺς στίχους του λαλεῖ ἡ καρδιά τοῦ Γένους,
ἐτοιμὴ γιὰ τοὺς πόθους τῆς τὸ αἷμά της νὰ χύσῃ!

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ (κατ' ἰδίαν).

Πῶς τὸν ὑπερασπίζεται — τί ξίφος στὴν καρδιά μου!
(πρὸς τὴν Αὐγήν)

Σ' ἀκούω, καὶ πῶς εἶσαι σὺ δὲν τὸ πιστεύω ἄκομα.
Ὅ ζῆλός σου φανέρωσεν ὅτι νὰ κρύβῃς πρέπει.

ΑΥΓΗ

Δὲν ἔχω σκέψι ποῦ τὸ φῶς φοβεῖται ν' ἀντικρύσῃ.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Καὶ μόνο νὰ τὸ σκέπτομαι, σπαράζετ' ἡ καρδιά μου,
μ' ἀκόμη πλιότερο πονῶ καὶ νὰ τὸ ζεστομῶσω. —
Τὸν ἀγαπᾷς!

ΑΥΓΗ

Καὶ ποῖα ψυχὴ δὲν ἀγαπᾷ τὸ Ρήγα,
ἀπ' τ' ἀπαλὰ κοράσια ὡς στῶν βουνῶν τοὺς κλέφτες;
τοῦ ἔθνους μας τὸ καύχημα, τῆς λευθερίας τὸ στυλο;
Ἔσωσε τὸν πατέρα μου ἀπ' τὴν ἀπελπίσι,
καὶ βάλσαμο παρηγοριᾶς στὸν πόνο μου ἔχει στάξῃ.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Σοῦ εὐχομαι τὸ βάλσαμο φαρμάκι νὰ μὴ γίνῃ.

ΑΥΓΗ

Τῶχετε σεῖς οἱ φθονεροὶ στὸ στήθος τὸ φαρμάκι.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Τὸ αἷμά μου σὺ τῶκαμες ὄλο γολὴ καὶ πίκρα! —
Σ' ἐγθρευόμαι, καθὼς μισῶ κ' ἐγθρευόμαι κ' ἐκεῖνον,
καὶ δὲν τοῦ συγχωρῶ ποτέ, ποτέ εἰς τοὺς αἰῶνας,
πῶς μέσ' ἀπὸ τὰ χεῖριά μου μοῦ πῆρε τὴ χαρὰ μου!
(ἐξέρχεται)

(Ἐπιτεταὶ συνέχεια)

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΒΑΒΓΓΙΟΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗΙ

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ ἐπίβλεψις τῶν μαθητῶν ἐκτός
τοῦ σχολείου κατὰ τὰς ὥρας τῆς λήξεως τῆς δι-
δασκαλίας καὶ τὰς διακοπὰς ἐπασχολεῖ ἀπὸ μακροῦ
χρόνου τοὺς παιδαγωγούς.

Νομίζω ὅτι καὶ παρ' ὁμῖν ἐγένετο πολλάκις
λόγος περὶ τούτου, ἐλήφθησαν δὲ καὶ μέτρα ἐπι-
τηρήσεως τῶν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς πλανωμένων μαθητῶν
ὑπὸ παιδονόμων. Ἀλλὰ τὰ μέτρα ταῦτα ὑπῆρξαν
ἀστοχώτατα καὶ ταχέως ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τῶν
Ἀρχῶν. Ὡς ἀποδείξῃς τῆς ἀστοχίας αὐτῶν ἀρκεῖ
τοῦτο καὶ μόνον νὰ εἶπω, ὅτι ὅπως ἐξασκῶσι τὸ κα-
θῆκον τῶν παιδονόμων μόνον κατάλληλοι ἐκρίθησαν
οἱ ἀτυνομικοὶ ὑπάλληλοι!

Καὶ ὅμως ὀσημέραι καθίσταται καταφανεστέρα
ἡ ἀνάγκη τοιαύτης τιμῆς προνοίας περὶ τῶν παιδίων
ἐκείνων, ἅτινα ἀπερχόμενα τοῦ σχολείου μετὰ τὸ
τέλος τῶν μαθημάτων δὲν μεταβαίνουν εἰς τὸν
οἶκον αὐτῶν, ἀλλ' ἀπηλλαγμένα πάσης οἰκογε-
νειακῆς ἐπιτηρήσεως περιτρέχουσι τὰς ὁδοὺς ἐκτε-
θειμένα εἰς παντοίους κινδύνους.

Τῶν παιδίων τούτων συνήθως οἱ γονεῖς ἐργά-

ζονται μακρὰν τοῦ οἴκου καὶ διὰ τοῦτο ἀδυνατοῦσι
νὰ ἐπιβλέπωσι τὰ τέκνα των ἀπὸ τῆς ὥρας καθ' ἣν
ἀπέρχονται τοῦ σχολείου μέχρι τῆς ἐσπέρας. Ἄλλοι
δὲ γονεῖς ἢ κηδεμόνες ἐκ κακῆς ἐξέως ἢ ἀδιαφο-
ρίας ἀφίνουσι πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τ' ἀνήλικα
ταῦτα πλάσματα καὶ οὐδ' ἐξετάζουσι οὔτε πόθεν ἐρ-
χονται οὔτε ποῦ μεταβαίνουν πλανώμενα μακρὰν
τοῦ οἴκου.

Ἡμεῖς ἐν Ἀθήναις — πολὺ δὲ συχνότερον οἱ ἐν
ταῖς ἐπαρχίαις — παριστάμεθα θεαταὶ σκηνῶν δια-
πληκτισμοῦ μεταξὺ μαθητῶν ἐν μέσῃ ὁδῷ ἢ βλέ-
πομεν μειράκια μακρὰν τοῦ σχολείου πλανηθέντα
καὶ πρωτουργοῦντα εἰς ἐπωνειδίτους πράξεις, λι-
θοβολοῦντα πτωχὸν γέροντα, παρενοχλοῦντα μεθυσ-
σον ἐργάτην, κακοποιοῦντα δυστυχῆς ζῶον. Κορύ-
φωμα δὲ ὄλων εἶνε ὁ ἄγριος ἐκεῖνος ζετροπόλεμος
ὁ τόσον συνδεθεὶς πρὸς τὰ σχολικὰ ἦθη καὶ ὁ ὅποιος
τελεῖται συνήθως πρὸς ἀναψυχὴν μετὰ τὴν λήξιν
τῶν ἀπογευματινῶν μαθημάτων.

Ἄλλαχού πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς
περιπλανήσεως τῶν ἀνευ οἰκογενειακῆς ἐπιτηρή-
σεως μαθητῶν καὶ πρόληψιν τῆς ἐκ τούτου ἀναπο-
φύκτου διαφθορᾶς αὐτῶν ἔλαβον μέτρα πολὺ σκό-
πιμα καὶ λυσιτελεῖ, τῶν ὁποίων ἡ ἐφαρμογὴ δὲν θὰ
ἦτο δύσκολος καὶ παρ' ἡμῖν. Ἐν ἐκ τούτων ἀξίον
ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶνε τὸ ἐν τῇ Νέξ Πόλει τῆς
Βιέννης ἱδρυθὲν καὶ θαυμαστῶς λειτουργοῦν ἄσυλον
τῶν μικρῶν μαθητῶν, τὸ ὅποιον ἐκεῖ μὲν ὀνομάζουσι
Knabenhort, ἡμεῖς δὲ κάλλιστα Παιδικὸν Φροντι-
στήριον ἢ Παιδικὴν Λέσχην δυναμέθα ν' ἀποκαλέ-
σωμεν, κατὰ τὸ πρωτότυπον τοῦ ὀνόμου καὶ ἄλλα
τοιαῦτα συνέστησαν εἰς πολλὰς αὐστριακὰς πόλεις,
ὅπου συγχρόνως λειτουργοῦσιν ἀνάλογα ἄσυλα καὶ
διὰ τὰ κοράσια, τὰ λεγόμενα Mädchenheime.

Ὅπως ἐννοηθῇ καλῆτερον ὁ τρόπος, καθ' ὃν εἶνε
ὀργανωμένον τὸ ἱδρυμα τοῦτο, παραθέτομεν αὐτὰς
τὰς ζωηρὰς ἐντυπώσεις ξένου ἐπισκέπτου.

*

Εἰσερχόμεθα, λέγει, ὀλίγα λεπτά μετὰ τὴν 4ην
ὥραν.

Ἐντὸς εὐρείας δενδροφυτευμένης ἀλλῆς τὰ παι-
διά τρέχουν, πηδοῦν, φωνάζουν, παίζουσι περιχαρῆ.

Ὁ διευθυντὴς προχωρεῖ πρὸς ἡμᾶς καὶ μᾶς
δίδει μετὰ προθυμίας πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ
ἱδρυματος.

— Τὰ παιδιά μετὰ τὰ μαθήματα ἔτρεχαν εἰς
τοὺς δρόμους μὲ φανερόν κίνδυνον διαφθορᾶς. Ἀπε-
φασίσαμεν λοιπὸν νὰ κάμωμεν ἕνα σύλλογον τὰ
μέλη πληρώνουσι ἐν φοιρίονον κατ' ἔτος, ποσὸν ἐλά-
γιστον, ἀλλὰ τὸ ὅποιον ἀρκεῖ, διότι ὅλος ὁ κόσμος
ἐνδιαφέρεται καὶ μᾶς ὑποστηρίζει καὶ διὰ χρηματι-
κῶν δωρεῶν καὶ δι' ἄλλων προσφορῶν. Τὸν περα-
σμένον χρόνον εἴχομεν ἔσοδα 4,000 φορινια καὶ
τὰ ἔσοδά μας ἦσαν μόνον 1300. Εἶμεθα πλούσιοι
λοιπὸν, καὶ βλέπετε τί καλὰ ποῦ εἶμεθα βολευμένοι
ἐδῶ αὐτὴ ἡ ἀλλῆ δὲν εἶνε λαμπρὰ; Ἐλάτε νὰ
ἰδῆτε καὶ τὸ κατάστημα.

Ὁ κώδων σημαίνει ἐξαφνα, ὅλα τὰ παιδιά τίθεν-
ται εἰς γοαμὴν καὶ διανέμουσι εἰς αὐτὰ τεμάχια
ἄρτου μαύρου καὶ ἀνὰ ἕν λουκάνικον.

12 χιλ. ὀρχυμῶν περίπου.

— Σήμεραρον ἔχομεν ἔντακτον πολυτέλειαν, ἐπανάλαβεν ὁ διευθυντής, εἰς κρεωπώλης μᾶς ἔστειλεν ὡς δῶρον λουκάνικα καὶ οἱ μικροὶ καθὼς βλέπετε εἶνε ἐνθουσιασμένοι.

Καὶ πράγματι ἦσαν ἐξήκοντα καὶ ὄλων αἱ σιγῶνες εἰργάζοντο δραστηρίως. Δὲν θὰ λησμονήσω ἰδίως ἓνα μικρόν, ὁ ὁποῖος ἐκράτει μὲ τὰς δύο χεῖρας τὸ ὀρεκτικὸν δεῖπνόν του καὶ τὸ κατέτρωγε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν πρὶν τὸ κατασπαράξῃ διὰ τῶν ὀδόντων.

— Ἐρχονται τακτικά ὅλα αὐτὰ τὰ παιδιά ;

— Σπανίως ἔχομεν ἀπουσίας ἀδικαιολογήτους. Ἐξεύρουν ὅτι θὰ εὕρουν ἐδῶ ἐν κομμάτι ψωμί καὶ κάποτε λουκάνικα ἢ μήλα, καὶ κοιτάζουν πῶς νὰ μὴν ἀργήσουν οὔτε λεπτόν. Εἶνε ὅμως καὶ λαμπρὰ παιδιά· ἀγαποῦν τὸ κατὰσθημα καὶ τὸν διευθυντήν των καὶ θαρρῶ πῶς καὶ ἂν δὲν ἦτο τὸ ψωμί, πάλιν θὰ ἤρχοντο μὲ προθυμίαν.

Ἐμδαίνωμεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἀπὸ τὸ ἐν μέρος εἶνε τὰ θρανία, ὅπως εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο πληρῆς ἐργαστήριον λεπτοουργείου. Ὅλα τὰ παιδιά ἀρχίζουν τὴν ἐργασίαν· ἄλλα γράφουν τὰ μαθήματά των, ἄλλα μελετοῦν. Ὁ δὲ διδάσκαλος συμβουλεύει καὶ βοηθεῖ ἐν ἕκαστον κατὰ σειράν.

— Καὶ πόσας ὥρας μένουσιν ἐδῶ ;

— Ἀπὸ τὰς τρεῖς ποῦ τελειῶνουσιν τὸ μάθημα τοῦ σχολεῖου ἕως τὰς ἑπτὰ καὶ κατὰ τὰς διακοπὰς ἔρχονται πάλιν ἀπὸ τὰς δύο ἕως τὰς ἑπτὰ.

— Ὑποθέτω ὅτι ὅλας αὐτὰς τὰς ὥρας δὲν περνοῦν διαρκῶς μὲ γραφὴν καὶ μελέτην.

— Ὅχι, ὄχι. Μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἐργασθοῦν εἰς τὸ λεπτοουργεῖον. Ἐλάτε νὰ ἴδῃτε τὰ ἀριστουργήματα ποῦ κάμνουσιν !

Καὶ ὁ διευθυντής ἀνοίγει ἐν ἐρμάριον καὶ ἐξάγει δύο καλὰ γυμνάσια ἀπὸ παντὸς εἶδους μικρὰ ἀντικείμενα ἐκ ξύλου καὶ χονδροχάρτου· ριπίδια, ταμβακοθήκας, γραφιδοθήκας, κονδυλοφόρους, μικρὰ κοχλιάρια, μικροσκοπικὰ καθίσματα καὶ ποικίλα σχήματα γεωμετρικά· κυλίνδρους, κώνους, πυραμίδας κλπ.

— Τὰ συγχαρητήριά μου· οἱ μαθηταὶ σας ἐργάζονται λαμπρὰ. Ἀλλὰ δὲν τοὺς ἀφίνετε καιρὸν νὰ παίξουν ;

— Ὡρα διασκεδάσεως δὲν τοὺς λείπει, οὔτε διάθεσις. Ὅταν βρέχῃ, εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ μένωμεν μέσα, καὶ τότε παίζομεν διάφορα παιγνίδια, ἀπὸ τὰ λεγόμενα τῶν συναναστροφῶν. Ὅταν ὅμως εἶνε καλὸς καιρὸς μένομεν ἔξω. Ἐχομεν πληρῆς γυμναστήριον, ὅπου διασκεδάζουσι καὶ ἀσχοῦνται.

Ἐπειτα ἠμποροῦν νὰ τρέχουν ἐλεύθερα εἰς τὴν αὐλήν. Τὸ καλοκαίρι τὰ πηγαίνουσι εἰς τὸν ποταμὸν καὶ κάμνουσιν λουτρά. Τὸν χειμῶνα παγοδρομοῦν καὶ παίξουν μὲ τὰ χιόνια.

Τὸν ἦκουα καταγοητευμένος.

— Καὶ δὲν εἶνε αὐτὰ μόνα. Κάθε χρόνον κατὰ τὰς διακοπὰς κάμνομεν μίαν μεγάλην ἐκδρομὴν.

— Ἀλλὰ αἱ ἐκδρομαὶ ἀπαιτοῦν ἐξοδα !

— Ἡμεῖς τὰ καταφέρνομεν οἰκονομικά· ὅλα μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ὅπως τὸ μάνα. Ἐνας μᾶς δανεῖζει τὸ λεωφορεῖόν του, ἄλλος τὰ ἄλογά του—ἀμάξηλάτας ἔχομεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν. Ἀπ' ἐδῶ μᾶς στέλλουσι ψωμί, ἀπ' ἐκεῖ

λουκάνικα, δὲν μᾶς λείπει καὶ ὁ δωρητής τοῦ κρασιοῦ. Δὲν ἔχομεν ἐξοδα οὔτ' ἐνὸς λεπτοῦ. Διερχόμεθα τὴν ἡμέραν μᾶς εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα, μὲ τραγούδια, μὲ διηγήσεις, μὲ παιγνίδια ἐπάνω εἰς τὰ χόρτα, καὶ τὸ βράδυ γυρίζομεν, ὑπερήφανοι ὡσάν βασιλεῖς. . . Ἀλλὰ τὰ Χριστούγεννα εἶνε ἀκόμη καλῆτερα. Καθὼς εἰξεύρετε κάθε γερμανικὴ οἰκογένεια ἔχει τὸ δένδρον τῆς.

— Ναί, καὶ εἶνε ὠραῖον ἔθιμον αὐτό.

— Λοιπὸν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὸ δένδρον μᾶς, καὶ μάλιστα τὸ καλῆτερον τῆς πόλεως. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη μᾶς ἔρχονται δῶρα ἄφθονα. Προσκαλοῦμεν τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν καὶ τοὺς εὐεργέτας τοῦ κατὰσθηματος. Ὑστερα ἀπὸ ὀλίγα τραγούδια καὶ ἀπαγγελίας καὶ μίαν προσφώνησιν κανενὸς δημοτικοῦ συμβούλου, ἀνάπτεται τὸ δένδρον καὶ μοιράζονται τὰ δῶρα εἰς τὰ ἐνθουσιασμένα παιδιά.

Καὶ ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα ὁ συνομιλητής μου ἦτο καὶ αὐτὸς ἐνθουσιασμένος. Καὶ μήπως δὲν εἶχε δικαίον νὰ εἶνε, ἀφοῦ τὸ κοινωφελὲς ἔργον, ὅπερ διευθύνει, εὐήμερεῖ τόσον καὶ προοδεύει ;

Δ*

ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΕΚ ΜΙΚΡΩΝ ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ

Ὁ Οὐασιγκτῶν καὶ ἡ μήτηρ του.

Κατὰ τὸ 1784 ἐπίσημος χορὸς ἐδίδετο εἰς τιμὴν τοῦ μεγάλου Ἀμερικανοῦ πολίτου Οὐασιγκτῶνος, ὅστις μετέβη ἐκεῖ μετὰ τῆς μητρὸς του.

Ἐνδεδυμένη κατὰ τὸν παλαιὸν συρμόν, εὐθυτενῆς μεθ' ὅλα τὰ ἐβδομήκοντα ἔτη αὐτῆς, ἡ γράϊα εἶχε τι τὸ ἀπλοῦν ἄμα καὶ μέγα.

Ὅταν εἰσῆλθε στηριζομένη εἰς τὸν βραχίονα τοῦ υἱοῦ τῆς, ὀλόκληρος ἡ δμηγυρις κατελήφθη ὑπὸ συγκινήσεως. Τὰ βλέμματα πάντων ἐστράφησαν θαυμάζοντα πρὸς τὸν ἐλευθερωτὴν τῆς Ἀμερικῆς, ὀδηγοῦντα μετὰ τόσης τρυφερότητος καὶ σεβασμοῦ τὴν γυναῖκα ἐκείνην, εἰς ἣν ὤφειλε τὴν ζωὴν, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ὁδὸν του.

— Αἱ ἡμεραὶ τοῦ χοροῦ εἶνε πλέον μακρὰν ἀπ' ἐμέ, εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ Οὐασιγκτῶνος, ἀλλ' εἶμαι εὐτυχῆς μετέχουσα τῆς γενικῆς χαρᾶς.

Καὶ παρέμεινε εὐθυμοτάτη ἐπὶ τινὰ ὥραν. Ἀλλ' ὅταν ἐσήμανεν ἡ ἐνάτη εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τῆς :

— Γεώργιε, εἶνε καιρὸς νὰ κοιμηθοῦν οἱ γέροντες.

Καὶ ἀποχαιρέτισα τὴν δμηγυριν ἀνεχώρησε προπεμφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Οὐασιγκτῶνος.

Ἡ ἐπίσκεψις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Οὐασιγκτῶν εἰς τὴν μητέρα του πρὶν μεταβῆ εἰς Νέαν Ὑόρκην ὡς πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἦτο ἡ τελευταία.

— Ἐρχομαι νὰ σὲ ἀποχαιρέτισω, μητέρα. Ἄμα τὸ ἔθνος μὲ ἀφίση πάλιν ἐλεύθερον θὰ ἐπανέλθω πλησίον σου.

— Δὲν θὰ μ' ἐπανίδης πλέον, ἀπήντησεν ἐκείνη. Πήγαινε, πήγαινε, καλέ μου Γεώργιε, καὶ πράττε πάντοτε τὸ ἀγαθόν.

Κατεφίλησε τὸν υἱὸν κλαίοντα καὶ ἔθεσε τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του εὐλογοῦσα αὐτόν.

Μετ' ὀλίγον χρόνον ἀπέθανε.

Κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς τὸ ὄνομα τοῦ φιλάτου υἱοῦ ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς. Ἐξέπνευσε δὲ ψιθυρίζουσα :

— Θεέ μου, φύλαττε τὴν πατρίδα καὶ τὸν υἱόν μου.

*

Ἡ δημαῖα τοῦ σύνταγματος.

Μετὰ τὴν νίκην τοῦ Ἀουστερλιτς ὁ Ναπολέων ἐπεθεώρησε τὸν στρατόν.

Ἐν μόνον σύνταγμα δὲν εἶχε σημαίαν.

— Στρατιῶται τοῦ 4ου, φωνάζει τρέμων ἐξ ὀργῆς, τί ἐκάματε τὴν σημαίαν ποῦ σὰς ἔδωκα ;

Τότε ὁ συνταγματάρχης προχωρεῖ ἄφρονος καὶ παρουσιάζει εἰς τὸν Ναπολέοντα ἐξ σημαίας, τὰς ὁποίας εἶχε κυριεύσει τὸ σύνταγμα του ἀπὸ τοὺς Ρώσους καὶ τοὺς Ἀυστριακοὺς.

— Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἴσθε δειλοί, ἐπαναλαμβάνει ὁ νικητὴς τοῦ Ἀουστερλιτς, ἀλλ' εἴσθε ἀπρόσεκτοι. Αἱ ἐξ αὐταὶ σημαῖαι δὲν μοῦ δίδουσι ὀπίσω τὸν ἀετόν μου.

Κατὰ τὴν ἐπομένην μάχην τὸ 4ον σύνταγμα ἐρρίφθη ἀκάθεκτον εἰς τὸ πῦρ καὶ ἐπλευσεν εἰς τὸ αἶμα ἵνα κυριεύσει καὶ ἄλλην σημαίαν.

Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος τὸ σύνταγμα ἔφερε πένθος διὰ τὴν ἀπολεσθεῖσαν σημαίαν του.

ΦΙΛΙΣΤΟΡ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ ΤΟΥ 1897

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΚΑΙ ΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑΙ ΑΥΤΟΥ

Κατὰ τοὺς ἐν τῇ Βουλῇ κατατεθέντας ἐπισήμους πίνακας τῆς Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τὸ σύνολον τοῦ ὑπὸ τὰς σημαίας ἐλληνικοῦ στρατοῦ τὴν 31 Μαρτίου 1897, δηλ. ἐξ ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου, ἀνῆρχετο εἰς 70,172 ἄνδρας, ἤτοι 2,142 ἀξιωματικοί, 7,860 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 60,210 στρατιῶται.

Ἐκ τούτων παρετάχθησαν ἐπὶ τῶν συνόρων καὶ ἔλαβον ὀπισθῆποτε μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα 59,457 ἄνδρες, διανεμημένοι ὡς ἑξῆς :

α') ἐν Θεσσαλίᾳ ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Διαδόχου, ἀποτελοῦντες δύο μεραρχίας, 1432 ἀξιωματικοί, 6,520 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 51,505 στρατιῶται.

β') ἐν Ἠπειρῷ 475 ἀξιωματικοί, 2,178 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 18,697 στρατιῶται ἀποτελοῦντες τὴν ὑπὸ τὸν Συνταγματάρχην Μάνον μεραρχίαν.

Δὲν ἔλαβον δὲ παντελῶς μέρος εἰς τὸν πόλεμον 325 ἀξιωματικοί, 1,214 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 7,034 στρατιῶται (ἐξ ὧν 3,148 τοῦ πεζικοῦ καὶ 1,782 τῆς χωροφυλακῆς), ἤτοι 8573 ἄνδρες.

Οἱ προσελθόντες ἐθελονταὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα ἦσαν 8,281, ἐξ ὧν 7,832 ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ 389 ἐκ τοῦ Ἐσωτερικοῦ.

Ἐφονεύθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου 698 ἄνδρες, ἤτοι ἀξιωματικοὶ 35, ὑπαξιωματικοὶ 75 καὶ στρατιῶται 588.

Κατὰ βαθμὸν οἱ φονευθέντες ἀξιωματικοὶ ἦσαν 2 ταγματάρχαι, 7 λοχαγοί, 4 ὑπολοχαγοί, 13 ἀνθυπολοχαγοὶ καὶ 13 ἑφεδροὶ ἀνθυπολοχαγοί.

Κατὰ σῶμα δὲ ἀνήκον 30 εἰς τὸ πεζικόν, 3 εἰς τὸ πυροβολικόν καὶ ὑλικὸν πυροβολικόν, 1 εἰς τὸ μηχανικόν καὶ 1 εἰς τὸ ἵππικόν.

ΥΓΙΕΙΝΗ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

— Εἶνε βλαπτικότερος εἰς τὴν ὑγίαν ὁ καφῆς ἢ τὸ τείον ;

Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κράσεως ἐκάστου· ἄλλου δὲν βλάπτει ποσῶς ὁ καφῆς καὶ ἄλλοι δὲν αἰσθάνονται καμμίαν ἐνόχλησιν ἀπὸ τὸ τείον. Ὅπως πάλιν τινὲς δὲν ὑποφέρουσι τὸν καπνόν, ἐνῶ τινες δὲν ὑποφέρουσι τὰ πνευματώδη ποτά. Δηλητηριώδεις οὐσίας ὁ μὲν καφῆς ἔχει τὴν καφεΐνην, τὸ δὲ τείον τὴν τεΐνην. Ὅπως δὴποτε τὸ τείον διαταράσσει ὀλιγώτερον τὰ ὄργανα τῆς πέψεως ἢ ὁ καφῆς, ἀλλ' ἐπιδρᾷ ἰσχυρότερον ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

— Δύναται νὰ προέλθῃ βλάβη τις εἰς τὴν ὑγίαν ἐκ τῶν μελανοδοχείων ;

Κατὰ τὰ γενόμενα ἐν Λειψία πειράματα ἀπεδείχθη ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ μελάνη, ἰδίως ἡ μελάνη τῶν σχολείων ἢ μένουσα διαρκῶς ἐκτεθειμένη εἰς ἀνοικτὰ μελανοδοχεῖα, περιέχει παντοειδῆ μικροβία, τῶν ὁποίων τινὰ ἀπέβησαν θανατηφόρα εἰς ζῶα ἐμβολιασθέντα δι' αὐτῶν. Ὑπάρχουσι ἄλλως καὶ παραδείγματα σοβαρῶν πληγῶν, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη ἀρχὴ ἦτο ἀπλῆ ἀμυγὴ διὰ γραφίδος μελανωμένης. Διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον εἰς τοὺς μαθητὰς πρέπει ν' ἀπαγορευεῖται ὅπως φέρωσι τὴν γραφίδα εἰς τὸ στόμα.

— Ποία εἶνε ἡ σκοπιμότερα γυμναστική ;

Ἐκείνη ἣτις τείνει ν' ἀναπτύξῃ ὄχι τοὺς μῦς κυρίως, ἀλλὰ τοὺς πνεύμονας. Ὁ πρωτεύων παράγων τοῦ σωματικοῦ ὀργανισμοῦ δὲν εἶνε ὁ μῦς ἀλλ' ὁ πνεύμων. Ἄνευ ὑγιᾶτος πνεύμονος οἱ μῦς δὲν ἀναπτύσσονται δι' οἰαδήποτε ἀσκήσεως, ἀλλὰ μένουσι στάσιμοι ἢ καὶ ἐξασθενοῦν. Ὁ μῦς τρέφεται διὰ τοῦ ὀξυγόνου, ποῖος δὲ θὰ τοῦ προμηθεύσῃ ὀξυγόνον ἂν ὁ πνεύμων ἀτροφικὸς ὢν δὲν παρᾶγει ἢ αἶμα πληρῆς ἀνθρακός ;

Γ Ν Ω Μ Α Ι ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ

"Ανθρώπος παιδείας μὲν ὀρθῆς τυχὼν καὶ φύσει εὐτυχοῦς, θειότατον, ἡμερώτατον τε ζῶον γίνεσθαι φιλεῖ, μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφὲν ἀγριώτατον ὀπίσω φύει γῆν.

Πλάτων

"Όταν δὲ κροπίς μὴ καταβληθῆ γένουσι ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.

Εὐριπίδης

Οἶονται μὲν οἱ πλείστοι προσήκειν μεγάλην εἶναι τὴν εὐδαιμόνια πόλιν· εἰ δὲ τοῦτ' ἀληθές, ἀγνοοῦσι ποία μεγάλη καὶ ποία μικρὰ πόλις· κατ' ἀριθμοῦ γὰρ πλῆθος κρίνουσι τὴν μεγάλην. Δεῖ δὲ μᾶλλον μὴ εἰς τὸ πλῆθος, ἀλλ' εἰς δύναμιν ἀποβλέπειν.

Ἀριστοτέλης

Ἐὰν δὲ ἦμιν λειτουργὸς τοῦ Εὐαγγελίου θὰ ἤθελα νὰ ἦμαι διδάσκαλος σχολείου.

Λοῦθρος

Ἐκλείποντος τοῦ σχολείου, ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἐπανεπιπτεν εἰς τὴν προτέραν βαρβαρότητα.

Διοτρεδῆ

Ἐὰν ἦμιν διδάσκαλος, θὰ ἐξετίμων τὸ ταπεινὸν ἐπάγγελμά μου ὡς ὑπέρτατον ἀπάντων τῶν λοιπῶν ἐπαγγελμάτων τοῦ κόσμου. Ἐάντεμπον δὲ καθ' ἡμέραν εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεόν, ὅτι ἐκλήθην ἵνα μορφώσω καρδίας καὶ διανοίας. Ἡ πρὸς τὸ καθῆκον ἀγάπη θὰ μὲ ἐνέπνεεν, ἔργον μου δὲ θὰ ἦτο νὰ βοηθῶ τὸ ἀσθενές, νὰ φωτίζω τὸ ἀμαθές καὶ νὰ ἠθοποιῶ τὸ διεφθαρμένον.

Καρμενίος

Ὁ ἰδρυτὴς ἑνὸς σχολείου εἶνε ὑπέρτερος τοῦ κατακτώντος ὀλόκληρον ἐπαρχίαν.

Ἰωάννης Μύλλερ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἠλεκτρικὰ οἰκία.

Ὁ διάσημος ἠλεκτρολόγος καθηγητὴς Σίμενς ἐπραγματοποίησε πρὸς ἴδιαν του χρῆσιν τὸ σχέδιον προτύπου ἠλεκτρικῆς οἰκίας τὸ ὁποῖον ἀπὸ πολλοῦ ἐφιλοτέχνη.

Ὁ ἠλεκτρισμὸς εἶνε ἡ ψυχὴ τῆς οἰκίας ταύτης. Ὅχι μόνον ὀλόκληρος ἡ οἰκία φωτίζεται δι' ἠλεκτρικῶν λυχνιῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ θέρμανσις κατορθοῦται διὰ κινητροῦ ἠλεκτρικοῦ συστήματος.

Τὸ μαγειρεῖον ἠλεκτρικόν, τὸ πλυντήριον ἠλεκτρικόν, ὅλαι λοιπὸν αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ οἴκου ἐνεργοῦνται διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Πλὴν τούτων ὁ καθηγητὴς Σίμενς ἐγκατέστησε μεταξὺ τῆς οἰκοδομῆς, τοῦ μαγειρείου καὶ τῆς τραπεζαρίας του μικρὸν ἠλεκτρικὸν σιδηρόδρομον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου κυκλοφοροῦσι τροχοφόρα μετακομίζοντα τὰς φιλάς τοῦ οἴνου, τὰ φαγητὰ καὶ τὰ διάφορα ἐπιτραπέζια σκευῆ.

Ἡ ἀνθρώπινυ φωνή.

Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε πόσους διαφόρους ἤχους παράγει ἡ ἀνθρωπίνη φωνή; Περισσότερους τῶν δεκαεπτὰ τρισεκατομμυρίων καὶ ἡμίσεως, ἧτοι ἀκριβῶς 17.592.186.044.415 ἤχους!

Ἐννοεῖτε τὴν εὐκόλως διατὶ δὲν εὐρίσκονται δύο φωναὶ ἀνθρώπων ἐντελῶς ὁμοιάζουσαι. Δεκατέσσαρες μῦς ἐργαζόμενοι ἀπ' εὐθείας παράγουν 10.383 ἤχους, ἕτεροι δὲ τριάκοντα ἐμμέσως ἐργαζόμενοι παράγουν 173.741.823. Οἱ τεσσαράκοντα τέσσαρες οὔτοι μῦς συνδυάζοντες τὴν ἐνέργειάν των ἀποτελοῦσι τὴν ἀτελεύτητον ποικιλίαν τῶν ἤχων, ἧτις φθάνει τὸν τεράστιον ἀριθμὸν τῶν τρισεκατομμυρίων.

Ὁ ἀριθμὸς 3.

Ὁ ἀριθμὸς 3 εἶνε ἐκ τῶν κατ' ἐξοχὴν μυστηριωδῶν ἀριθμῶν.

Ὡς γνωστὸν ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ καθιστᾷ τὰ πολυψήφια πολλαπλάσια αὐτοῦ τοιαῦτα ὥστε τὸ ἄθροισμα τῶν ἀποτελούντων ταῦτα ἀριθμῶν ἴσεται πρὸς 3 ἢ πρὸς πολλαπλάσιόν τι τοῦ 3.

Οὕτως ὁ ἀριθμὸς 15 δίδει ἄθροισμα (1+5) 6, πολλαπλάσιον τοῦ 3.

Ὁ ἀριθμὸς 111, ὅστις εἶνε πολλαπλάσιον τοῦ 3 ἐπὶ 37 δίδει ἄθροισμα (1+1+1) 3.

Ὁ ἀριθμὸς 1002 ἐπίσης.

Ὁ ἀριθμὸς 936999 δίδει ἄθροισμα (9+3+6+3+9+9) 39 ἧτοι πολλαπλάσιον τοῦ 3. Καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἄλλη παράδοξος ιδιότης τοῦ 3 εἶνε ὅτι πολλαπλασιάζομενος αὐτὸς καὶ τὰ πρῶτα του πολλαπλάσια μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 27 δίδουν γινόμενα ἀποτελούμενα κατ' ἀνωσταν κλίμακα ἐξ ὁμοψηφίων ἀριθμῶν ἧτοι:

$37 \times 3 = 111$
$37 \times 6 = 222$
$37 \times 9 = 333$
$37 \times 12 = 444$
$37 \times 15 = 555$
$37 \times 18 = 666$
$37 \times 21 = 777$
$37 \times 24 = 888$
$37 \times 27 = 999$

Ἄλλὰ καὶ τὸ τετράγωνον τοῦ 3, ἧτοι ὁ ἀριθμὸς 9 ἔχει τὰς ἰδιοτροπίας του.

Ἄν ἀναγράψῃ τις τὰ πολλαπλάσια αὐτοῦ εἰς στήλην ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω μέχρι τοῦ 900 θὰ παρατηρήσῃ ὅτι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς στήλης ἀριθμοὶ βαίνουναι κατὰ σειρὰν ἐκ τοῦ μικροτέρου πρὸς τὸν μεγαλύτερον, ἐνῶ οἱ πρὸς τὰ δεξιὰ βαίνουναι ἀντιστρόφως. Ὅταν δὲ ὁ ἀριθμὸς εἶνε τριψήφιος, οἱ τοῦ κέντρου ἀριθμοὶ ὑπόκεινται εἰς ὃν νόμον καὶ οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ.

Ἡ ἀπόδειξις εὐκολωτάτη.

9	81	153	225	297
18	90	162	234	306
27	99	171	243	315
36	108	180	252	324
45	117	189	261	333
54	126	198	270	
63	135	207	279	κ.τ.λ.
72	144	216	288	

Ὡς παρατηρεῖ τις ἡ μὲν στήλη τῶν μονάδων ἔχει σταθερὰν ἀλληλοδιαδόχως τὴν κατιοῦσαν σειρὰν τῶν δέκα ἀριθμῶν, εἰς δὲ τὴν στήλην τῶν δεκάδων συμβαίνει ἐπανάληψις ἐκάστοτε ἑνὸς ἀριθμοῦ κατὰ τάξιν κατιοῦσαν, ἧτοι πρῶτον συναντᾶται δις ὁ 9, ἔπειτα ὁ 8, κατόπιν ὁ 7 καὶ οὕτω καθεξῆς.